
50
ANIVERSARI
FALLA
PLAÇA DEL MERCAT
1966-2016
LLIBRET EXPLICATIU
FALLA PLAÇA DEL MERCAT
CINQUANTA ANIVERSARI

50
ANIVERSARI
FALLA
PLAÇA DEL MERCAT
1966-2016

El present llibre participa en:

La convocatòria dels premis de la Generalitat Valenciana per a la promoció de l'ús del valencià.

El Premi Mestre Ortifus. Coherencia i portada, que s'inclou en els Premis de les Lletres Falleres. www.lletresfalleres.info

El Premi Climent Mata que s'inclou en els Premis de les Lletres Falleres

El Concurs de Llibrets de Falles, organitzat per la Junta Local Fallera de Xàtiva

Falles de Xàtiva, Festa d'Interés Turístic Autonòmic.

La Falla Plaça Mercat vol agrair a les empreses que han col·laborat, i a totes les persones que han prestat els seus documents, imatges i records per a l'elaboració d'aquest llibre.

Edita: Associació Cultural, Falla Plaça del Mercat.
Coordina: Rafa Taengua i Jesús Palop.
Col·laboradors: Adelino Pardillos, Carlos Martínez, Laura Santamargarita, Neus Castellano, Rafa Tortosa i Ximo Sánchez.
Disseny portada: Rafa Taengua.
Disseny i impressió: Paper Plegat S.L.
Revisió Lingüística: Laura Santamargarita.

Diposit legal: V-205-2012
Exemplars: 400

Escrit original de Manolo Casesnoves, publicat al llibret de 1968

Les Falles

Un poble cal conéixer-lo per la manera que té de divertir-se. En les seues festes característiques està l'ànima d'ell. Per això desconeix l'ànima valenciana aquell que no comprén les falles, festa màxima del poble valencià.

Un poble que no està satisfet d'ell mateix, que ridiculitza artísticament allò que li molesta; que és capaç de traure a l'aire de Març en els seus carrers i en les seues places; al so del pasdoble de Serrano, entre fumagueres de pólvora, sentor de bunyols, amb alegria i gràcia, els seus propis defectes, perquè vol extirpar-los, per a renàixer millor, igual que una nova au fènix, d'entre les cendres del cartó-pedra.

Un poble que no descansa en el quefer diari, que no es dóna treg ua a ell mateix, que es purifica cada any al foc de Març.

Perquè les falles són com la vida mateixa: il.lusió, projecte, forma, color, gràcia, alegria, música, soroll, amor, foc, cendres...

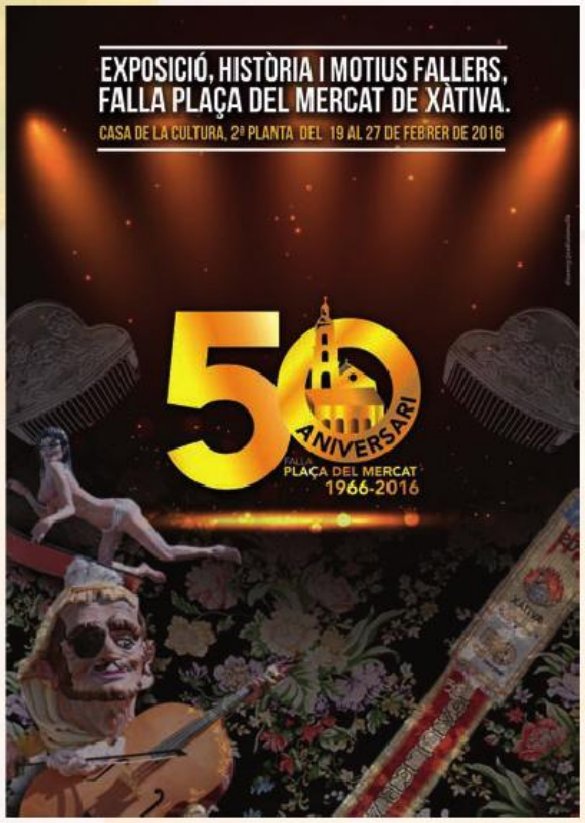
Les falles són el poble que no vol morir i en el paroxisme del seu art i la seua gràcia més pura inventa eixa pirueta on poder dir els seus defectes, insinuar-los sense que ningú es moleste: des de l'abandó dels poders públics amb llurs irrealitzables projectes, fins els personatges més populars amb llurs ridiculitzables defectes; les diversions, les vivendes, la carestia de la vida... No res s'escapa a l'ull avespat i encertat de l'artista faller, que el posa en la picota amb el seu art i gràcia peculiars, per a que al cap d'uns fervorosos dies de dances, de música i soroll, a la vista d'eixe poble en una nit tèbia, en que li cremaren el seu present, el foc purificador el consumixca, de forma que no puguès tornar-se a cremar, perquè el defecte s'ha canviat en virtut. I com ja digué el poeta:

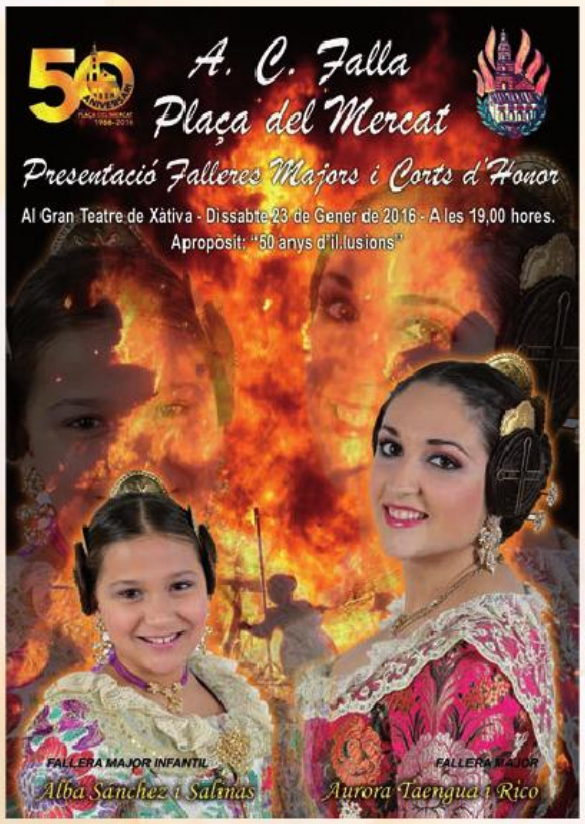
"¿No va a valdre-ho tot eixa cendra
pura, tan íntima i nostàlgica,
que et resta als carrers, con si fóra
d'un incendi de roses?"

Xàtiva, març 1968. MANOLO CASESNOVES

Representació de Presidents i Falleres Majors del 50é aniversari

Index

Salutació President, *Rafael Taengua Fasanar* 7
Fallera Major, *Aurora Taengua i Rico* 8
Explicació Falla Gran 10
Fallera Major Infantil *Alba Sánchez i Salinas* 12
Explicació falla infantil 14
Fallera del Foc, *Cristina Parra García* 16
Fallera del Foc Infantil, *Ciara Ortega Gil* 17
1934 - 1966 els nostres avantpassats 18
1967 - 2016 23
Relació de fallers 84
Relació de guardons 2016 86
Fallers d'honor 2016 87
Programa d'actes 88

Escrits literaris

Castellano d'octubre a març, mon pare dels estius llargs
Neus Castellano Tudela 92
UN ESMORZAR ESPACIAL. *Adelino Pardillos Parra* 94
IN MEMORIAM... José Tudela i Espí. Amb estima de la teua neta
Laura Santamargarita i Tudela 96
Recorregut, a corre-cuita,
pels 66 cadafals fallers de la plaça del Mercat.
Rafa Tortosa Garcia 98
L'exercici faller 1966/67. El renaixement d'una comissió.
Ximo Sánchez 106
Tota una vida. *Xaranga "EL XAPURRAO"* 112

Col·laboradors 115

A.C. Falla Plaça del Mercat
Xàtiva

Representació de Presidents del 50é aniversari

Salutació President

Rafael Taengua Fasanar

Estimats fallers i falleres, barri, col·laboradors i amics, ja estem en falles, però aquest any és molt especial per a nosaltres, ja que celebrem el nostre 50é aniversari.

Sí, senyores i senyors, 50 anys de falleres i falles... i alguns mes també amb anterioritat.

Quant a l'any 1966, un grup d'amics, amb molta il·lusió i ganes de tornar a fer festa al nostre barri, es juntaren, per a formar la nostra comissió, tenien per davant molta feina per a dur a terme esta tasca.

Eren un grup de falleres i fallers, que ho donaren tot, per la nostra falla i feren la cimentació del que hui és la Falla Plaça del Mercat.

A molts d'ells, vaig tenir la sort de conèixer-los personalment, eren persones senzilles que gaudien i lluitaven per poder portar il·lusió al nostre barri.

Es reunien en casa d'algú per a fer un sopar o per esmorzar i trobar la forma de recollir dinerets per a poder fer la seua falleta mes gran.

Per a tots ells, allà on estiguen... el meu record i més sincer agraïment, per la seua llavor, ja que gràcies a ells puguem celebrar enguany aquest esdeveniment.

Així mateix, agrair a totes les Falleres Majors i presidents que han representat a la comissió en aquestos 50 anys d'activitat fallera i que amb el seu esforç i dedicació, han deixat sempre el nostre estendard el més alt que han pogut.

El meu reconeixement, als artistes fallers que ens han plantat monuments, perquè amb la seu feina han omplit el barri d'il·lusió i alegria.

Agrair a tots i cadascú dels fallers i falleres que han format part de la nostra falla en tots estos anys i que formen part de la nostra ja llarga historia.

Als col·laboradors i amics que sempre estan al nostre costat per ajudar-nos.

Al comerç i barri, que amb la seua ajuda, fan possible el continuar amb la nostra festa.

Moltes gràcies, a la meua dona i a la meua família que sempre estan al meu costat per a donar-me el seu suport.

I ja per últim, als fallers i falleres que en l'actualitat formen la comissió fallera de la Plaça del Mercat, que amb molt d'esforç, feu realitat any rere any el poder plantar una falla en aquesta, la nostra estimada plaça del mercat.

De tot cor... moltes gràcies a tots.

I ja tant sols em resta, desitjar a tots que gaudim junts d'un feliç aniversari amb la resta del col·lectiu faller de la nostra ciutat, amb alegria i bon humor i que siga un bon any faller per a tots

Visca les falles.
Visca la Falla Plaça del Mercat.

Fallera Major

Aurora Taengua i Rico

Benvolguts amics!

Aquest any tinc el plaer de representar a aquesta comissió com a Fallera Major i és per a mi tot un orgull fer-ho. Forme part de la Falla del Mercat des d'abans de nàixer i aquest any faig realitat el meu somni de ser Fallera Major d'aquesta comissió. Des del moment que vaig ser Fallera Major Infantil l'any 2005, vaig saber que el meu somni seria representar a aquesta Falla com a Fallera Major i ha arribat el moment.

Aquesta és una comissió petita però amb un sentiment molt gran pel mon faller, a més a més aquest any celebrem el 50 aniversari i espere que gaudim tots junts d'aquest fantàstic any que ens espera. Espere representar a la comissió de la millor manera possible, i com no, he de agrair a tots els fallers i falleres que fan possible cada dia que la Falla del Mercat continue sumant anys i moments inoblidables. Anime a que fallers d'altres falles, amics i gent en general s'unisquen a la festa del 50 aniversari i que formen part d'aquesta gran família fallera que any rere any lluita per seguir plantant un monument faller.

Per últim sols em queda afegir:

Visquen les Falles i visca la Falla Plaça del Mercat!

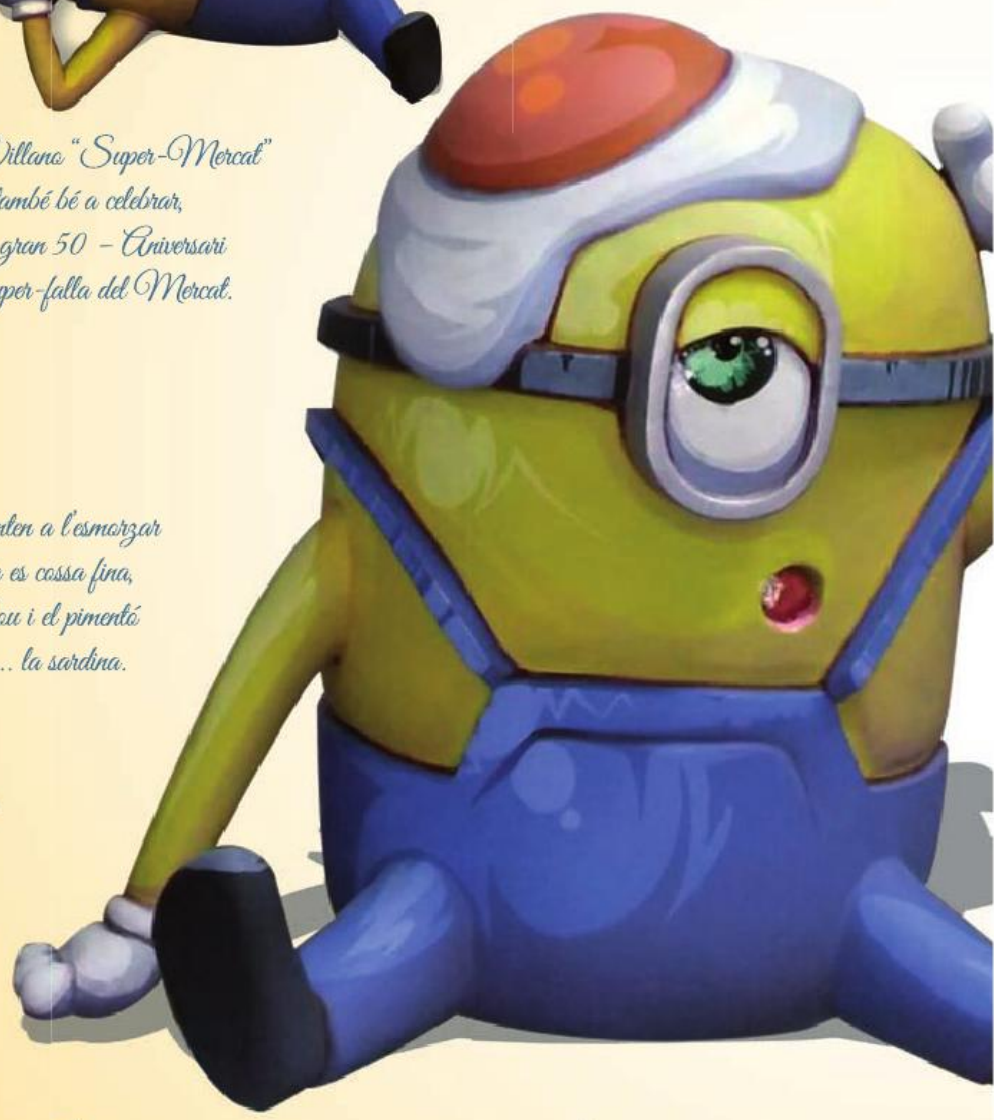
EXPLICACIÓ FALLA GRAN

Tenim al Villano "Super-Mercat"
que també bé a celebrar,
un super gran 50 – Aniversari
de la Super-falla del Mercat.

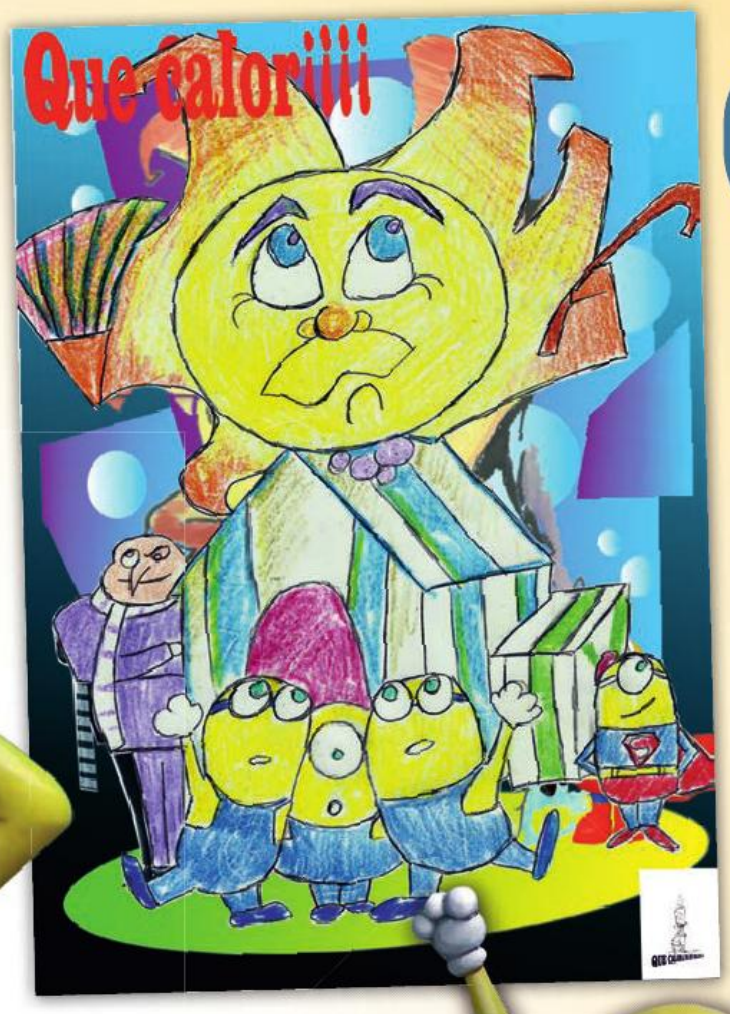
Açi també representen
a la nostra fira "Xativina"
i segur que ells comenten
que és la fira mes divina.

Estos s'apunten a l'esmorzar
que en fira es cossa fina,
preparen l'ou i el pimentó
i com no,... la sardina.

Les parades mes antigues
han tingut que emigrar
cigrons, teles i gallines
...ja no podràs trobar.

Hai ¡! quina calor sofocant
que patim esl pobres socarrats.
Será aquest Sol de garrot i ventall
el que ens fá suar tant!

ARTISTES: VENANCIO CIMAS I FRANCIS GERRERO
LEMA: QUÉ CALOR!!!

Ací toca refrescarse,
i no cal acalorarse.
Dins la Font o d'una bassa
el calor segur que ens passa.

Ens clavarem en una font
o al riu desde un pont.
Ben fresquets en l'estiu
és com millor es viu.

No trobem en aquest moment
les parades del Mercat,
ara els "Pubs I els Pafetos"
el Mercat han arrasat.

Fallera Major Infantil

Alba Sánchez i Salinas

Hola, em dic Alba.

Des que era menuda he tingut un somni, ser la Fallera Major Infantil d'aquesta comissió que tant estime i que porte al cor.

Aquest any he tingut l'honor que hagen comptat amb mi per a representar aquesta comissió tan volguda per a mi.

Estic molt segura que aquest any serà molt especial per a tots, ja que és el cinquantè aniversari, però, sobretot per a Aurora i per a mi. Volia agrair a tots els que han fet possible que este any siga la Fallera Major Infantil, en particular als meus pares.

Us convide a què gaudiu d'aquestes falles amb mi i amb tota la meua comissió.

Visquen les falles!

I visca la Falla Plaça del Mercat!

Explicació falla infantil

SÍ! Están ben desperts
elx xiquets a la Xina
disfrutant dels coets.

Al carrer tenim que menjar
fideus, "rollitos"... i demes,
per a poder disfrutar !

Hooo!! El joguet está trencat!!
...no será que a la tenda,
ens auran estafat?

Ell no fá mal a ningú,
és el nostre oso Panda
que viu i disfruta
junt a les canyes de bambú.

Una explosió de color
és la cultura Xinesa,
tot alegría i dolçor
com si fora una geisa.

Cridem a tots els xinesos
fent molt de soroll!!
cridem sense por...
tocant aquest "Dong".

Pero tenim que pensar
que jugant amb polvora
ens podrem cremar.

Artistes: Venancio Cimas i Francis Gerrero
Lema: Viatge a la Xina

Fallera del Foc

Cristina Parra García

Fallera del Foc Infantil

Ciara Ortega Gil

Falla el Mercat, Xàtiva | 17

1934
1966

els nostres avantpassats

falla
PLAZA

1943 Carmen Daroca

1943

1944

1944 Vicenta Guaita

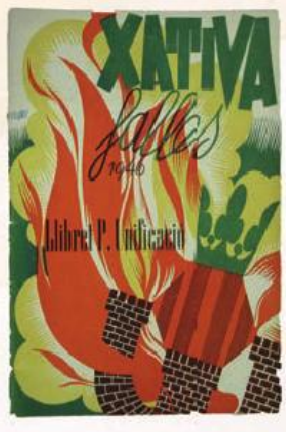
1946

1946 Purificación Reig

1944

1946

1952 Carmen Amoros

1946 La Turonchá

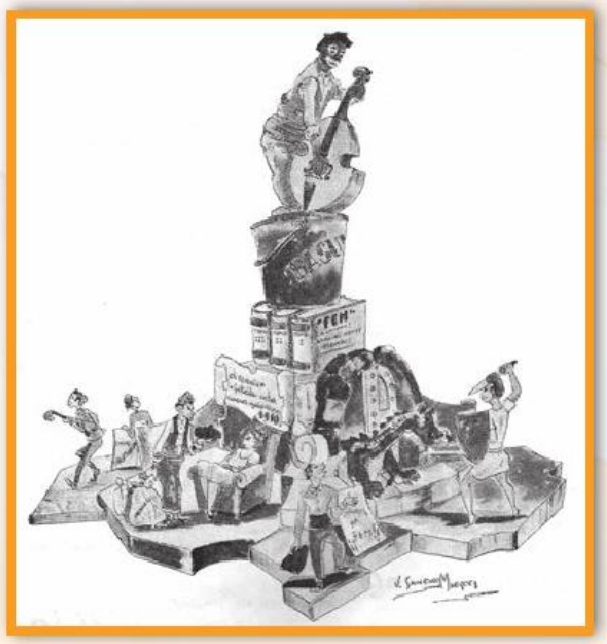
Falla Plaça del Mercat actual Casa Sisternes, anys 60

1967

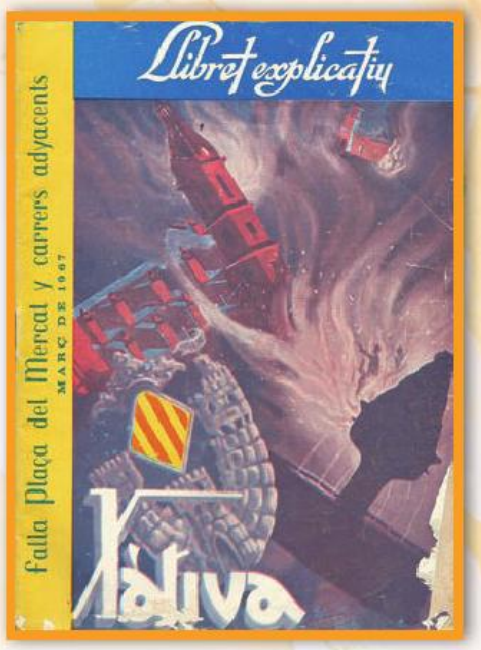

Conchín Revert i Tudela

El més tonto en raó, és qui tocà... el violó

1967
2016

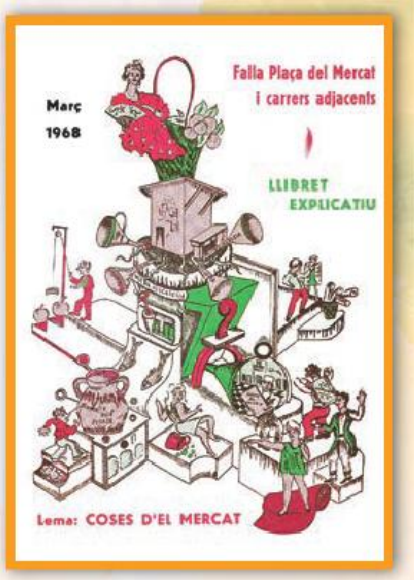
1968

Lola Castellano i Cuenca

Coses d'el mercat

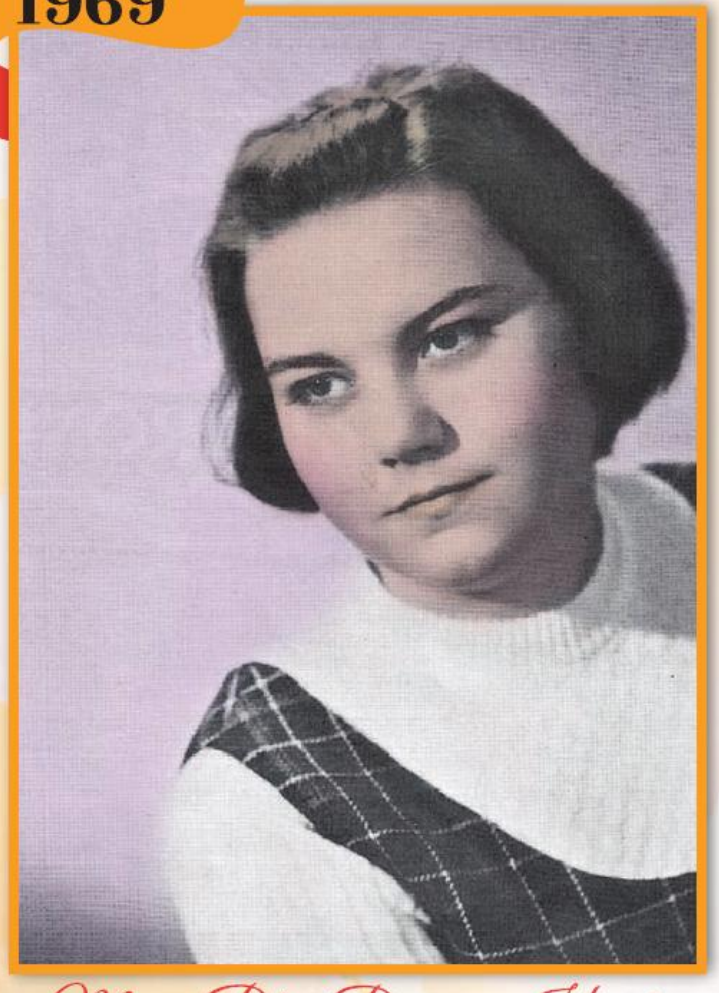

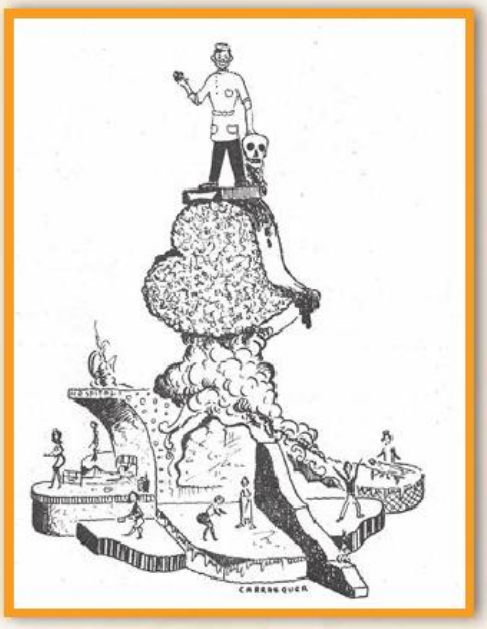

Lola Castellano, 1968

1969

María Pilar Borràs i Huerta

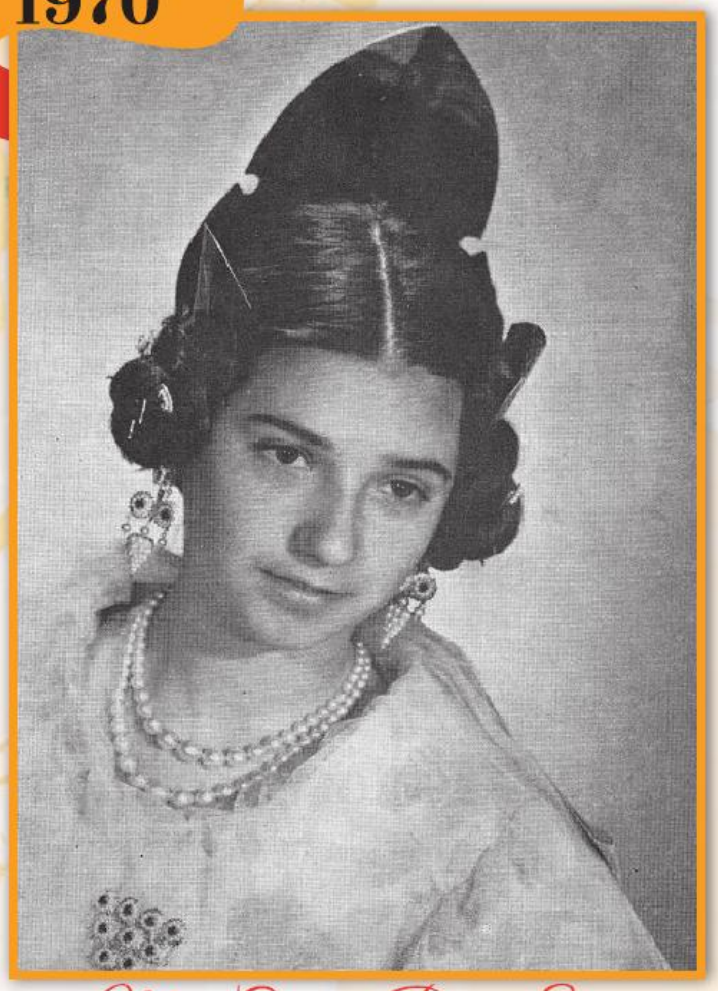
El trasplant

1970

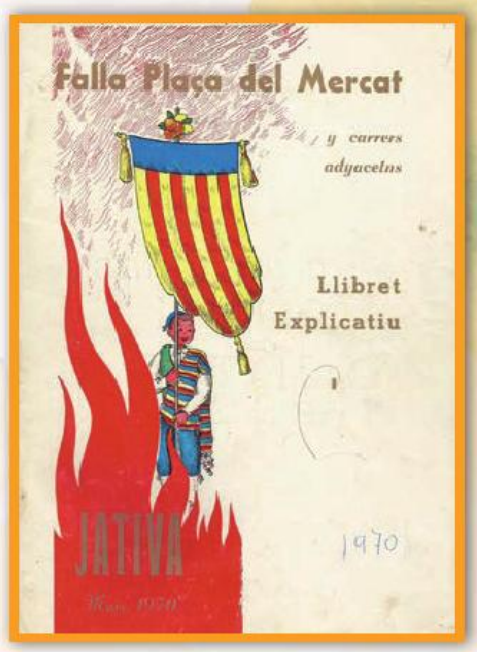

Mari Carmen Peris i Soro

Els temps canvien

Hola a tots, sóc Carmen Peris Soro, vaig ser fallera major de la falla Plaça del Mercat a l'any 1970.

A la meua casa, l'esperit faller estava molt viu. Ja que el meu pare, Julian Peris, junt al president de la falla en aquell moment, Pepe Tudela (que em volia com si fos la seua filla) van fer "comboi" per fer-me la fallera major. Jo era molt jove, tan sols tenia 14 anys, però des d'eixa conversa cada vegada tenia més ganes i il·lusió de gaudir de la festa com a Fallera Major de la meua falla, la falla Plaça del Mercat.

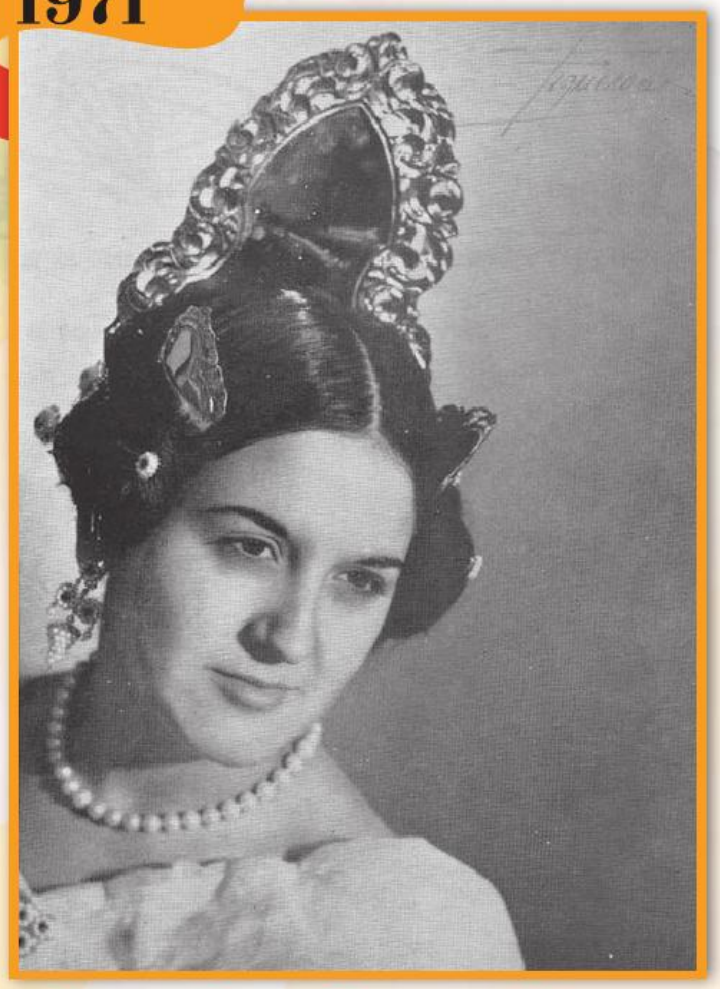
Fa anys enrere les falles eren molt senzilles, familiars i divertides. Els vestits era moda tindre la "peineta" més gran. Inclús, fins i tot la faldilla era a l'altura del genoll. Sols teníem un magnífic vestit que entre les dones podíem fer i cosir, fins que aplegava l' acte de l' ofrena, que en posàvem un "corset" negre per lluir. Els fallers no tenien vestit oficial, duien un vestit jaqueta de color a elegir. Sols tenien que anar elegants.

Recorde que la xaranga musical que teníem (que en aquell moment eren ben poques) no era massa bona, llavors de vegades algun faller tenia que dirigir la xaranga per tindre bon ritme.

Hi havia molts actes oficials, dels que recorde amb molt d'amor. Però el que més recorde i m'agradava era l'ambient que es respirava al casalet faller, en aquells anys al carrer caldereria.

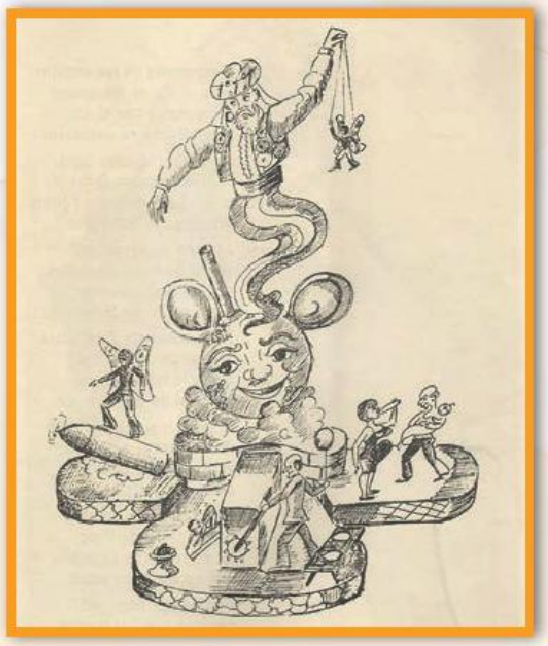
Aquestes experiències les vaig poder repetir anys després amb familiars i amb la meua germana que també fou fallera major. Degut a que la meua família estava molt bolcada al món faller.

1971

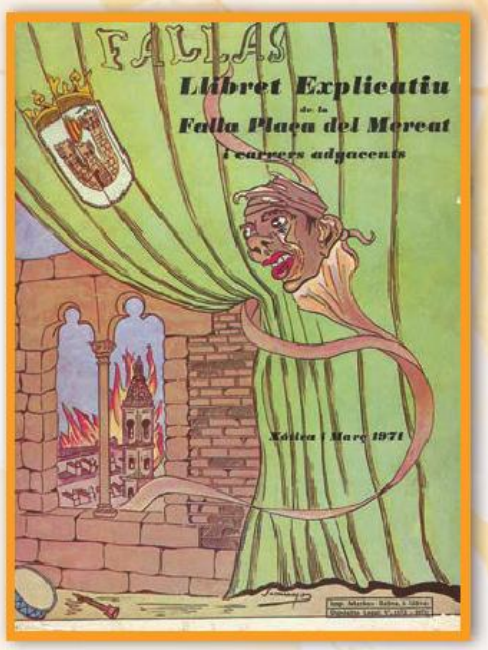

Maria Teresa Sarrión i Hernández

Experiments

1972

Pilar Arnero i Oltra

La font de l'esperança

1973

Purificación Luján i Hernández

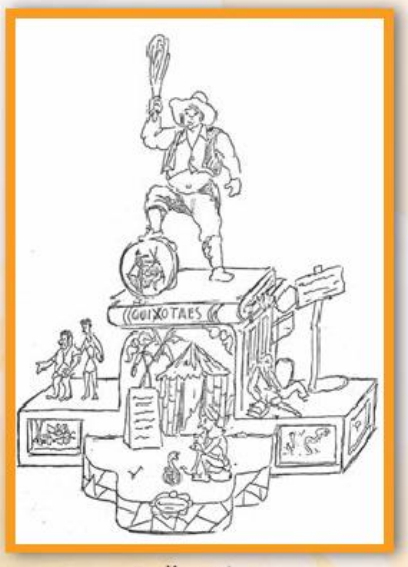
Cànter nou, aigua fresca

1974

Maria Francisca Marco i Úbeda

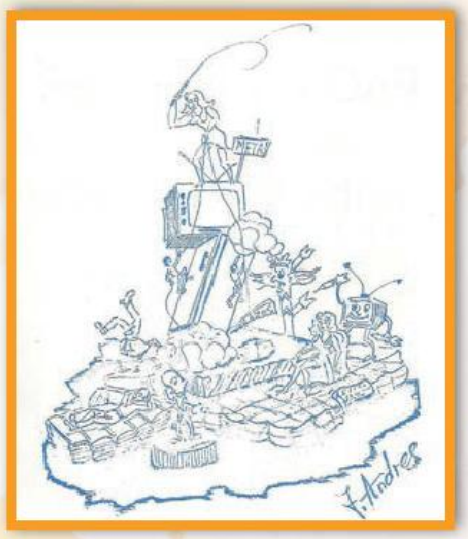
Quijotades

1975

Maria Miras i Conchillo

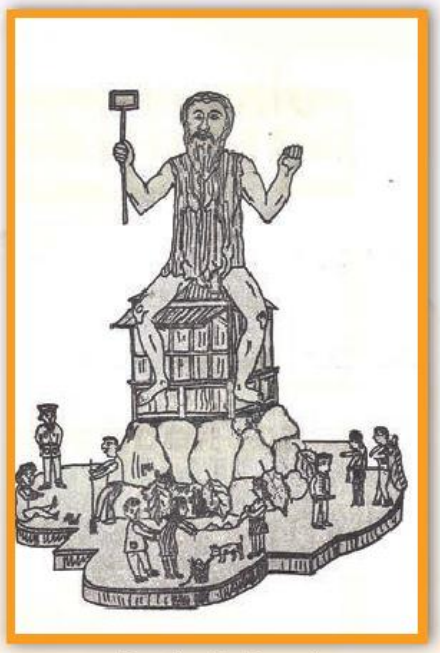
Els plasos

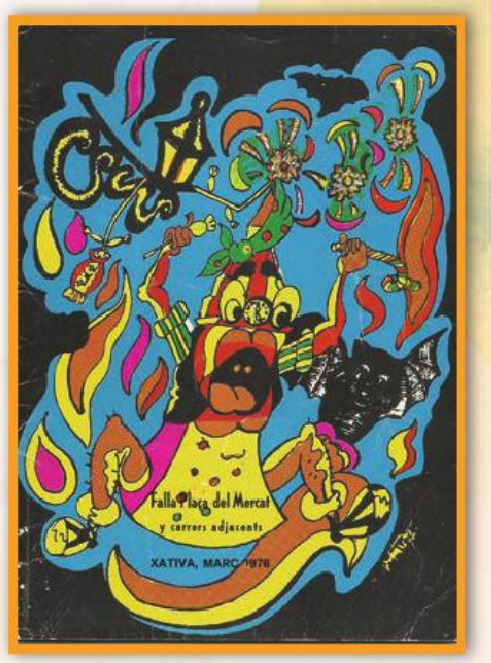
1976

Rosa Masip i Escorcia

Que lio de Mercat

1977

Amparo Martínez i Serrano

Tonteries i burrades

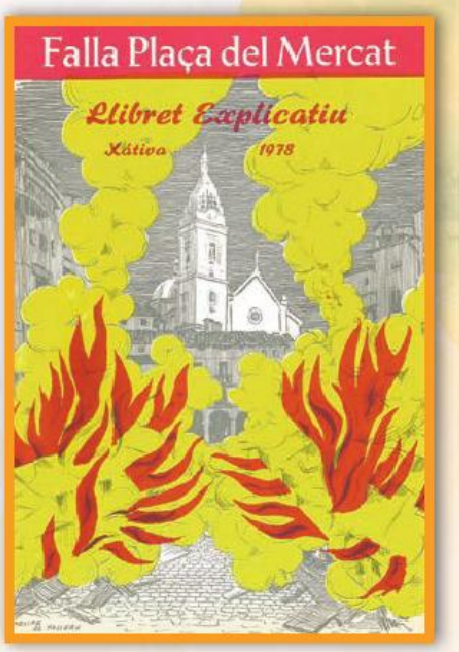
1978

Anna Maria Pérez i García

Per a «sustos» no guanyem prou

Quantes coses caben en el calaix d'una persona al llarg dels 37 anys que fa que vaig ser Fallera Major, i que han passat com si foren un somni ple de prínceps i bruixes i un àngel que Déu m'ha donat i ompli la meua existència, i com no, acompanyada del meu benvolgut Vicent, la meua especial família que em dona tant de bé i bo.

Sí, tot este temps ha passat des que em vàren fer Fallera Major de la falla del meu barri, el barri on vaig nàixer, on em vaig criar entre tanta gent d'aquell gran mercat enyorat i que el temps ha arrossegat quasi fins a l'oblit. Mercat de tant bons amics. De Toni el "panaer", de la família Sordera, la Margallonera, Casa Floro, Casa el Moret, la xurreria i els seus irrepetibles xurros que esmorzavem calentets molts dies, Consuelito i Joaquín Sisternes, La Campana, Casa Reig (...quina oloreta de café i xocolata), la vaqueria de Cañes a la que entràvem a jugar amb els seus fills i els animals, vaqueria ubicada a l'entrada del carrer Caldereria, Maria i Juanita "les plataneres", mon tio Toni "l'ouero", Seli, Tonin "l'herbesser", Fina i Fineta, Elena Rodenes i el "mimbre", Justeta i D. Jenaro (el meu primer mestre, ja que a sa casa es feia escola per a totes les edats), Tomaset el de l'oli, les gallineres i les formatgeres, Rosita la carnissera, els paperos, la puntillera, les granoteres, els pescaters, el Sr. Pepe el carnisser, Cloti i Vicent, els Pinolons, Casa Peña i el Rei de cartró a la porta en vespres de Reis Mags, la farmàcia Casesnoves, i com no la meua família, primer el meu avi i després els meus pares venent "xambits" i gelats

en el carret, i cacaus i tramús, mistos de tro i d'altres llepolies a l'hivern; i tants i tantes altres que la memòria ens oculta amb el pas dels anys. Quin rebombori més bonic! Quanta vida en aquest barri i... què s'ha fet?

Una plaça on a més de fer falles des de fa tants anys, i també relacionat amb el foc purificador que tot ho crema, es plantava una gran foguera la vespra de St. Antoni. La Falla de la que en parle, és la que ara fa 50 anys d'una etapa continuada sense interrupció, perquè al llarg d'altres períodes ha existit monument en anys alternats. Recordaré a més d'esta falla que no sempre s'ha plantat al lloc que ocupa en l'actualitat, que altres han estat també els seus punts d'exhibició al llarg de la seua historia. Quants records des d'aquell 1967 quan s'il·lusionaren un quants joves d'aleshores per a plantar-ne la primera falla, i gent enyorada dels quals alguns d'ells ens observen ja des de les boires del cel.

No voldria avorrir-los però aquell 1978 vaig tindre la fortuna de ser Reina per un any, d'eixa comissió que encara que humil ens ho feia passar d'allò més divertit, ja que durant molt de temps fórem com una família que es reunia al voltant d'eixa plaça, i com no durant la resta de l'any a la nostra gelateria "Rosendo", el tresorer. Què feliç em vàrem fer a casa fent-me Fallera Major, i quantes alegries vaig viure amb la comissió i el meu President Jose Castellano) (Als meus pares no els dolia res per a aquests amics, de vegades, més que família. El dia en què es preparaven les cassoles a la cuina de ma casa, ma mare fent de supervisora per a que el resultat fos immillorable, després en desfilada tates les dones portant-les fins al forn de Ismael i Susi.

Què festa al carrer de les Botigues! Tot alegria!!!... petards, *traquetes* xineses, i els dissabtes de tot l'any rifes de conill o pollastre encapçalats per Salvador Sifre i mon pare per guanyar quatre pessetes per a la Falla Infantil.

Després a esmorzar a Casa Lorente en companyia de Jesús.

Quins anys més bonics!!! Érem joves plens de vigor i moltes il·lusions, quantes les persones que han deixat empremta a este barri al que vivim!

No se vos oblide mai el barri del Mercat!

1979

Amparo Peris i Soro

Recorde que en ma casa es vivien les falles tots els dies de l'any perquè la meua família estava plenament involucrada al món faller, per tant, l'any que vaig ser Fallera Major va significar una alegria per a mi i un any diferent.

El meu any va estar ple de novetats, la falla tenia per primera vegada una Fallera Major Infantil a la qual vaig posar la banda com a tal, en una presentació feta a les escalinates del mercat. Aquell any no hi havia molt de pressupost, però érem molt apanyats i tot va quedar genial!

Recorde que mon pare (Julian Peris Sanz) i els homes més majors feien les reunions en ma casa i encarregant-se de tot el que suposava dur a terme cada any la falla. Junt amb altres homes de la falla, mon pare va ser un pilar fonamental, al que li agradava viure i treballar per a la falla, aplegant a ser de la Junta Local Fallera.

Ara sí que va...

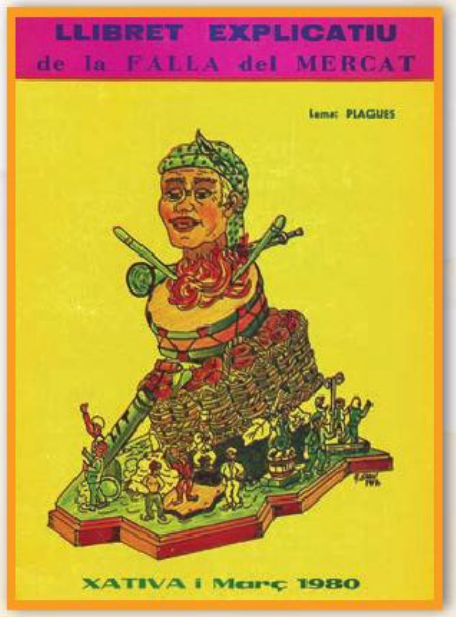

1980

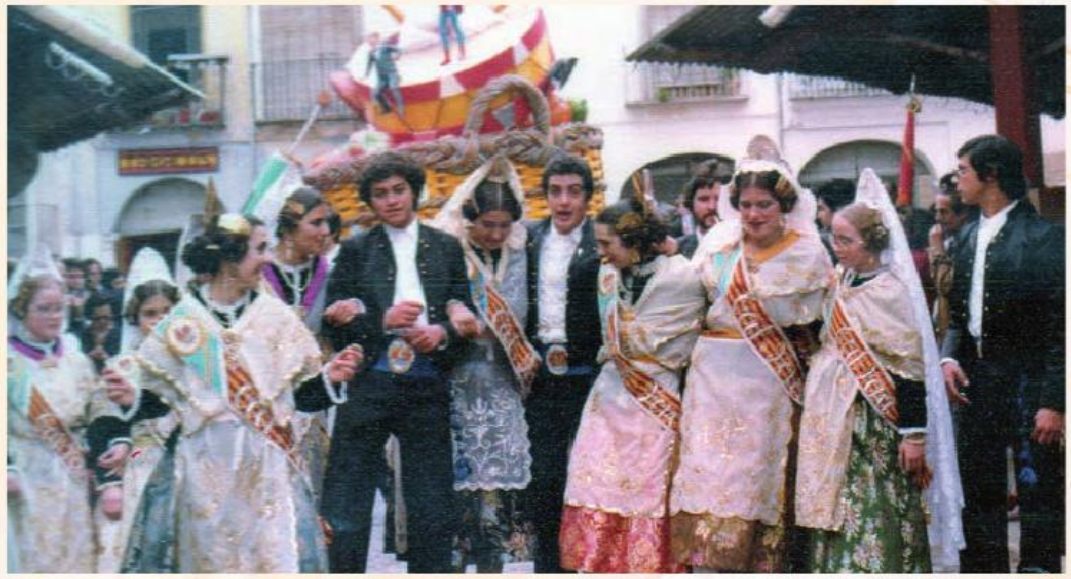
Júlia Isabel Baldrés i Grau

Tinc molts i bons records d'aquell any 1980. Encara que les meues amigues eren d'altra falla, jo continuava en el mercat com de xicoteta. Quan vaig ser Fallera Major començava una dècada plena de canvis en el món faller, sobre tot en la indumentària de la dona, i en les comissions, les dones començaven a pendre més protagonisme i participació en els actes. Jo era joveneta i procurava no pedre'm res, vaig gaudir molt al costat del meu president "José Castellano", un amic i acompanyant que va estar al meu costat sempre, no l'oblidaré mai. La Fallera Infantil del meu any va ser la filla del president Mari

Plagues

Nieves Castellano Tudela, una xiqueta molt fallera, tots són una família molt gran, que van fer que eixe any fóra inoblidable per a mi. Recorde que la falla va rebre un bon premi eixe any, quant ens van donar el banderí va ser molt emocionant. També gaudia molt de la cavalcada i el ral·li, acompanyats sempre del cotxe taronja dels meus pares, disfressat de tot. Va ser un any meravellós acompanyada de la meua família i amics, amb tota la comissió.

Gràcies a tots per fer que fos inoblidable per a mi. Moltes gràcies a tots.

1967-1980

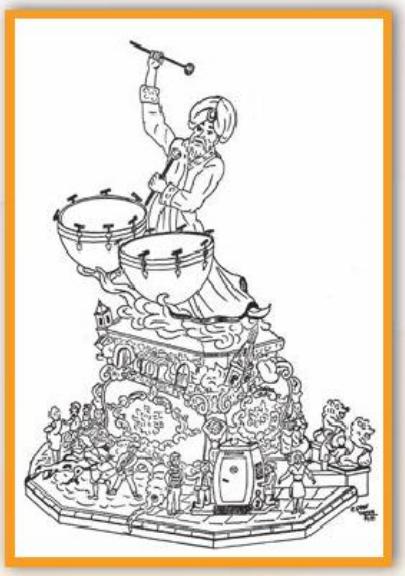

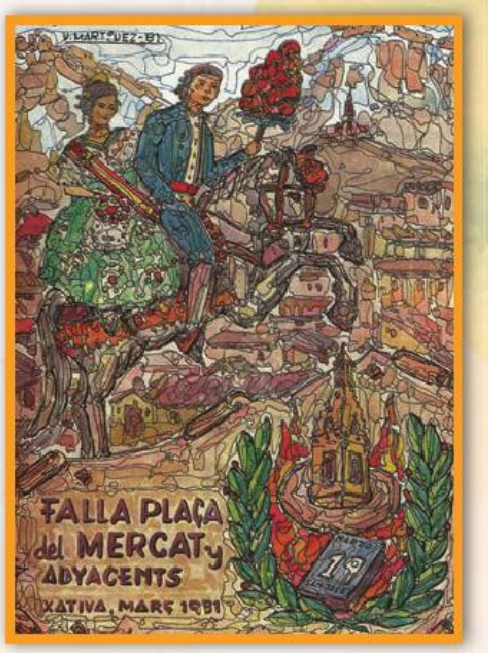
1981

Fuensanta Miras i Conchillo

La marxa del poble

1982

Vicen Peris i Aliaga

Tenia 15 anys, eixe moment de la vida que no tens preocupacions i tot és il·lusió. Per això ho vaig passar tant bé.

Vàrem guanyar el 2n premi de la secció especial, això significava desfilar els penúltims. Tot un luxe, ja que no estàvem acostumats.

Se vivien anys de renovació a la falla, van comprar un equip nou de música i van introduir el sopar de disfresses.

L'última anècdota d'aquelles falles, divertida però dolorosa i cansada, va ser quan ma mare em va obligar a vestir-me de fallera per a la cremà, jo ja no podia més, però gràcies a això, tinc una bonica foto de comiat d'aquell any.

Refranyer valencià

1983

Nos toquen el violó

Adela Baldrés i Grau

La fallera major recorda...

Recorde, recorde... moments i sensacions quan repasse l'àlbum de fotografies que entre mon pare i jo van recollir.

1983 un any del principi de la dècada dels 80, per a mi una època decisiva a la meua vida, estudiava l'últim curs de la carrera que havia elegit amb molta il·lusió i començant el curs, me proposen ser fallera major de la meua falla des de xicoteta. El meus pares, el meu nuvi, Adelino i el meu amic Pepe (el president); tots d'acord. Quina meravella!

Recorde, recorde... quan els membres de la comissió van vindre a ma casa per anomenar-me fallera major per a l'exercici 1982-1983. Què bé ho vam passar tots!

Recorde, recorde... a la meua fallera major infantil, Mònica Falcó Borrás i el seu president José Ramón Guerola Morales, amb eixes caretes de felicitat.

Aquest any es va plantar una bona falla amb el lema "Nos toque el violó" d'Antonio Grau, competíem amb la Falla Espanyoleto i Raval, vam aconseguir el 1er premi de la 1era secció i el premi Ingeni i Gracia de la Junta Local Fallera.

També vam rebre el premi a la millor presentació de Fallera Major, de mans de Lilaia, Fallera Major de Xàtiva aquell any i del Sr. Esplugues, president de la Junta Local.

Molt contents els vam col·locar al monument. Del monument, vaig elegir com ninot indultat, a Enrique VIII d'Anglaterra amb la cama tesa per la malaltia que patia "la gota".

Recorde, recorde... el "Mehari" taronja de mon pare que era arreglat i decorat amb molt d'afecte per fer la carrossa en la cavalcada del ninot.

Recorde, recorde... el ball de disfresses, d'època em vaig vestir amb un vestit de la meua besàvia amb para-sol i tot.

Recorde, recorde... a les meues germanes bessones, Inma i Chus, vestides de falleres (fet insòlit) i ma mare, pentinant-nos i vestint-nos a les quatre.

Recorde, recorde... als amics (més majors que jo) que avuí estan i altres que ja no ho fan i que ens acompanyaven, cuidaven i guiaven; Pepe, Mª Luisa, Elvira, Samuel, Mª Nieves... i com no el meu president, Pepe Castellanos; menuda "quadrilla"! a la que s'afegien els meus pares i oncles.

Va ser un bon any per a la falla i per a mi, ho recorde amb plena satisfacció. Gràcies.

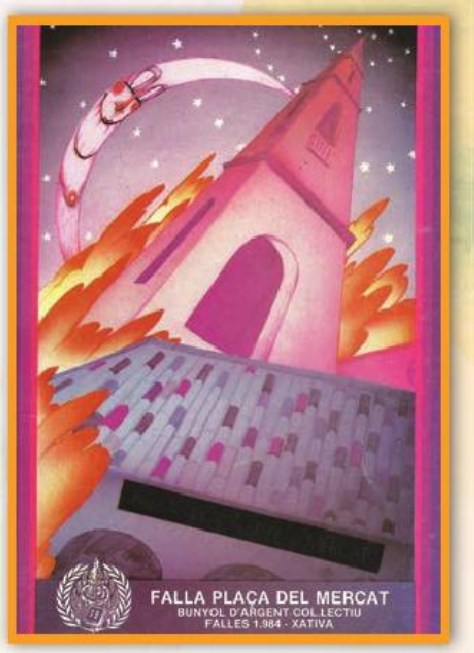
1984

Elpídia Márquez i Ordóñez

Lluita per la vanitat

1985

Inés de Castro López i Roberts

On menjen dos menjen cuatre

Aquesta va ser la nostra fallera major Inés, filla d'un senyor enamorat de les falles malgrat que vivia a Madrid. El record més importat per a ella i per a tota la comissió va ser el primer premi de secció especial que va guanyar la falla gran.

1986

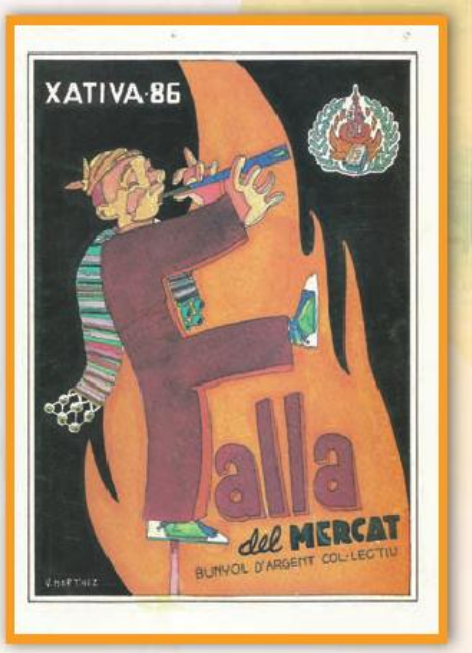

Inmaculada Pérez i Martínez

La campanà

Gràcies a tots els que em vau fer viure un any tan bonic, junt a una persona que em feia sentir molt especial, el meu home. Encara que, malauradament l'any no va acabar de la millor manera possible. Mai oblidaré el meu regnat, que vaig poder viure al costat de tots vosaltres.

1987

Reyes Vallín i Bellver

Un any intens ple d'alegries i bons records que mai oblidaré.

Les millors falles de la meua vida!

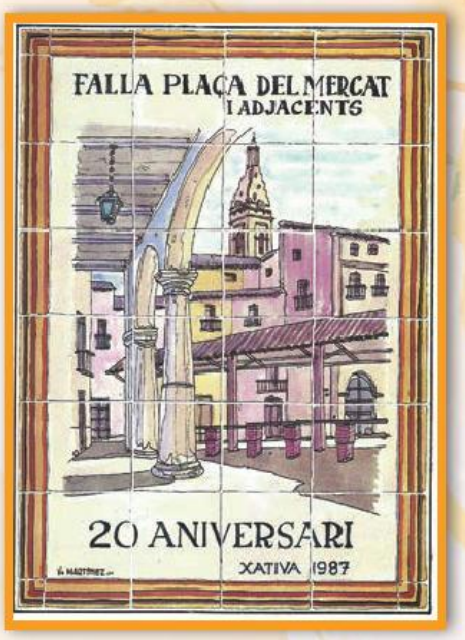
El casal el teníem al carrer José Carchano, en un baix del nostre amic Cucó. Erem tanta penya que el casal quedava xicotet!

La presentació va ser al desaparegut "cine Avenida" agermanada amb la falla Ferroviaria, en la que sempre he estat molt ben rebuda i a la que encara tinc en bona estima.

La comissió estrenava banderí, i les entrevistes de la ràdio es feien al carrer, davant del monument i en directe!

L'avarícia del món

El monument va guanyar el 1er premi de la 1era secció.

Quant al temps...ens va fer de tot! Va nevar la nit de la crida, va ploure el dia de la plantada i la setmana fallera va eixir un sol radiant.

Vaig ser pionera en fer l'ofrena d'ous a Santa Clara, acte al que vam anar poques falleres, de particular i amb certa timidesa, perquè no ho havíem fet mai ja que no és tradició d'ací i mon pare em va donar la idea.

Recorde cadascun dels actes fallers, les despertades, els dinars i les festes al casal, i com no, a totes les persones que des d'aquell any ocupen un trosset al meu cor, perquè gràcies a tots ells em vaig sentir molt arropada i van fer especial el meu regnat.

Per fi se complí el meu somni, ser la màxima representant de la meua falla, càrrec que vaig ostentar amb molt d'orgull, dignitat i voler.

Aquesta aventura va ser meravellosa gràcies als"meus companys de viatge": el meu presi Pepe Castellanos, l'altre meu "presi en funcions" Pepe Vila, i els meus xiquets: Inma Lluch i Oscar Mesado. Ho vàrem passar de gran categoria i sense ells no haguera sigut el mateix.

Sempre estaré agraïda a la Falla del Mercat per haver-me brindat l'oportunitat de formar part de la història d'aquesta comissió, als meus pares per gaudir amb ml i costejar-me la festa i a totes aquelles persones que van col·laborar d'una o altra forma a que la seua fallera Major lluirà més que mai!!

1988

Laura Santamargarita i Tudela

Què va significar per a mi ser la Fallera Major de la falla del Mercat?

L'any 1988 serà un any que mai oblidaré perquè vaig ser la Fallera Major d'una gran comissió, la Falla de Plaça del Mercat.

Aquesta és una comissió que sempre porte al meu cor perquè és la falla que em va vore créixer; on el meu avi, José Tudela va ser membre fundador i el president durant 10 anys.

Ell ens va ensenyar a estimar aquesta falla i sempre havia tingut un desig, que la seua néta fora algun dia la màxima representant de la comissió. I així va ser.

Quan vaig arribar a la falla del Mercat vaig trobar una gran acollida per part de tota de la

Contes i enyorances

comissió, imagine que per ser la néta del "tio" Tudela, una persona molt estimada per tots els membres de la falla i també perquè els fallers del Mercat eren una gran família que et feien partícip de tot i estaven molt units per un gran sentiment, la seua Estima a la falla.

Recorde amb gran emoció l'acte de la meua presentació. Aquell va ser l'últim any del Gran Teatre, a sant Domènech, on en la part del «apropòsit»— un artista local volia pintar al nostre campanar de la Seu que per uns moments cobrava vida.

Tot en aquest any va ser màgic i en la meua memòria queden infinitat d'actes: una espectacular presentació, on vam obtindre el primer premi, una magnífica carrossa, les rialles el dia del ral·li, les nits al casal ballant sense parar, els *playbacks*, l'estima de la gent el dia de l'ofrena i una baixada de Sant Josep amb una xaranga que no deixava de tocar... En definitiva una gran germanor fallera amb tots els membres de la comissió que sempre em van fer sentir molt especial i em van deixar formar part de la història d'aquesta gran falla.

Tinc un record especial del meu president, Pepe Castellano que em va fer passar un any inoblidable.

Voldria desitjar a tota la comissió unes magnífiques falles 2016.

VISCA LES FALLES! VISCA LA FALLA PLAÇA DEL MERCAT!

1989

Alba Maria Martí i Sanjuán

Per a la meua germana Estefania i per a mi era un any molt bonic, ja que les dues representàvem a la comissió. I sí que va ser un any per a recordar, perquè van ser les "falles més plujoses de la història", va començar en la presentació i en tots els actes estava present. Van arribar les falles i començà a ploure el dia 16 de Març a la nit, i no parà fins al dia 19, dia de la cremà a la nit.

València marxa en pau?

1981-1989

PREMI
AL MILLOR
FALLA
XATIVA
1985

PREMI
1
FALLES
SECCIO ESPECIAL
XATIVA
1985
2 PREMI
FALLES INFANTILS
SECCIO ESPECIAL
XATIVA
1985

JUNTA LOCAL FALLERA
PREMI
A LA MILLOR
PRESENTACIÓ
FALLERA MAJOR
XÀTIVA
1983

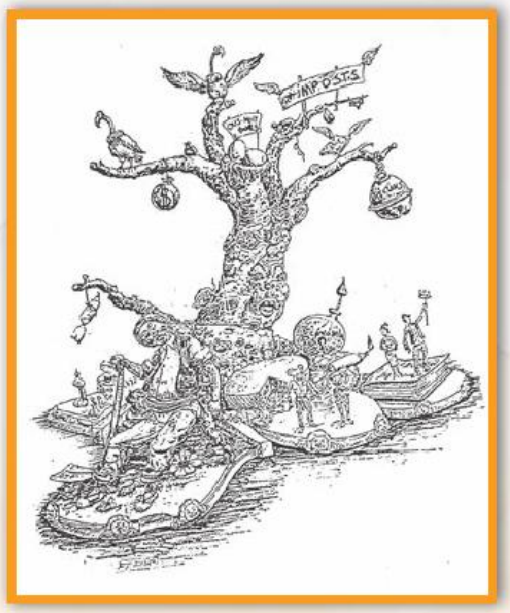

1990

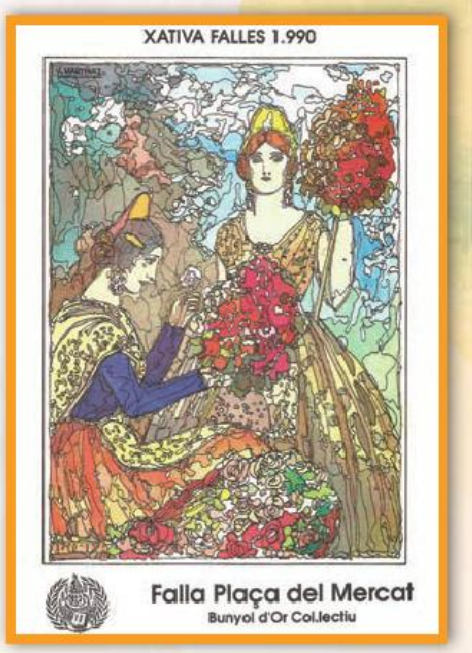

Alba Maria Martí i Sanjuán

Aquest any la comissió ens va donar l'oportunitat de tornar a representar-la, per fi va eixir el sol i passàrem unes falles per a recordar.

Sommits passats

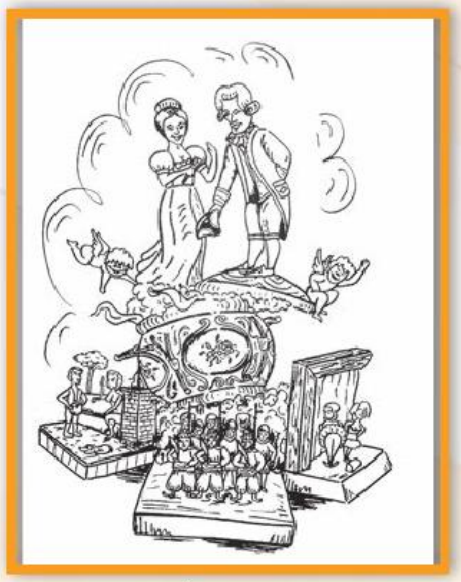

1991

María José Sánchez i Alandes

Èpoques

Ja han passat 25 anys i sembla que va ser ahir quan van entrar per la porta de ma casa "EL MARGALLONERO".

Per a dir-me si volia ser Fallera Major en el 25 aniversari de la millor falla del món, la falla del MERCAT.

Va ser un any inoblidable, esgotador però inigualable i tot gràcies a ma mare Fina, la *Margallonera,* valenciana fallera per totes les seues venes. Ella em va inculcar eixe amor per les falles i sé que des de el cel estarà molt contenta de vorer estos 50 anys de la falla

Segur que serà un any per al record, un any molt especial. Espere i sé de tot cor, que tot eixirà molt bé, ja que enguany no podré estar ahí. Per això Alba, els tios i les teues cosines Leire i Maria et desitgem que tingues un bon regnat junt amb Aurora també. Visquen les falleres majors i visca tota la comissió de la Falla del Mercat.

1992

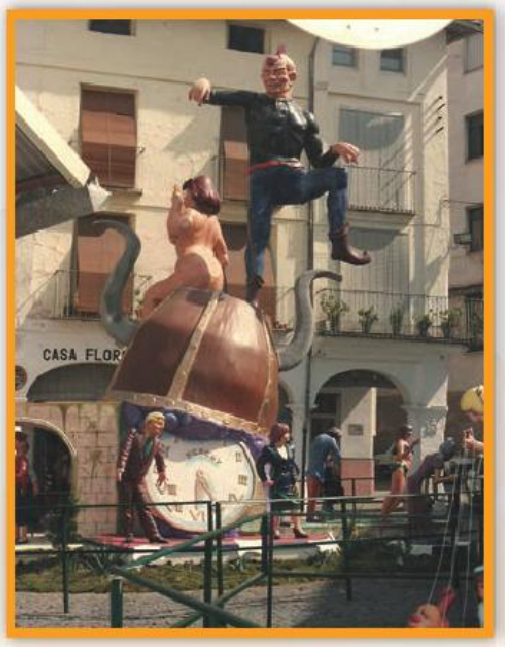

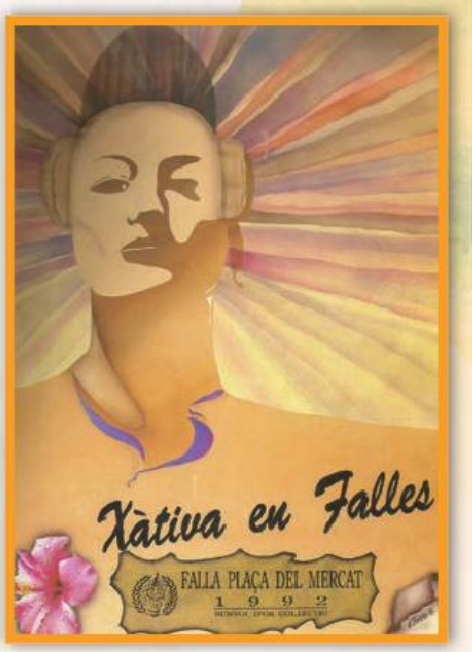
Noèlia J. Garcia i Vidal

Com no vaig ser Fallera Major Infantil, vaig ser Fallera Major molt jove, així i tot van ser unes falles molt especials.

Començant per la meua proclamació, exaltació, el meu sopar i una carrossa preciosa. Encara que vàrem quedar els últims en la falla, per a mi no era la més lletja.

La resta d'actes van ser molt bonics i emotius. Va ser un orgull representar la meua comissió, sempre recordaré eixe any amb molta estima. Desitge seguir gaudint de les falles com fins ara i sense dubte d'aquesta gran comissió.

Pasotisme

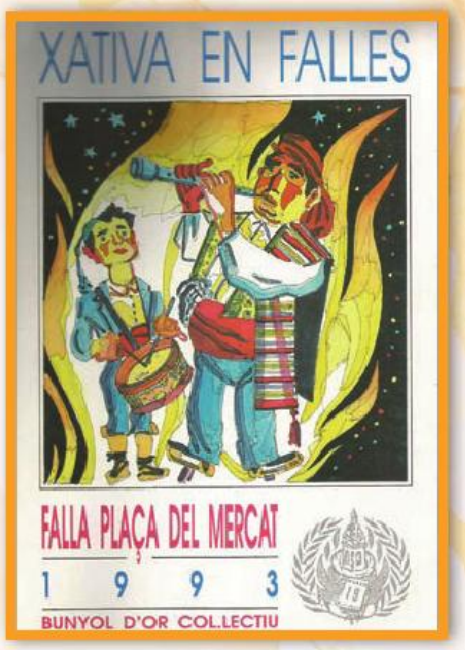
1993

Mari Seo Taengua i Fasanar

Problemes del mercat

Què em va suposar ser Fallera Major?

Em va suposar un cúmul de molts sentiments, alegries, emocions i sorpreses. Tinc molt bon record, ja que el President fou el meu germà Rafa Taengua.

Eixe any guanyarem el 1r premi a la millor crítica local. M'ho vaig passar molt bé.

Visca la Falla Plaça del Mercat.

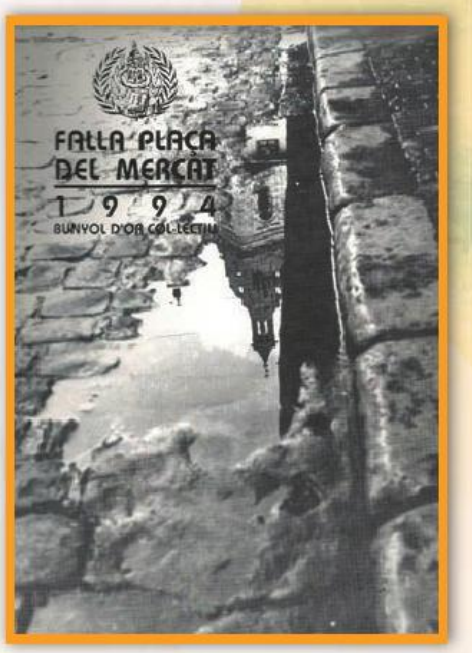
1994

Faynes Garcia i Vidal

Coses del poble

Quan pense en el meu any de Fallera Major em venen al cap records, molts records, records de falla, records d'amistat, de família, de família fallera, amics d'altres falles, records d'una presentació a la Plaça del Mercat, la meua plaça imprescindible de la meua vida.

Un monument fet per un amic i veí de tota la vida, per a mi el millor monument de Xàtiva.

Records d'una setmana fallera intensa e inoblidable. Per tots aquests motius i molts més que no es poden descriure amb paraules, recomane a tota fallera passar pel càrrec de Fallera Major, és la millor experiència del món.

1995

Mónica Falcó i Borràs

El món de l'enxufe

Unes falles molt especials i amb molts records, complint un altre somni després d'haver sigut a les falles de 1983 fallera major infantil.

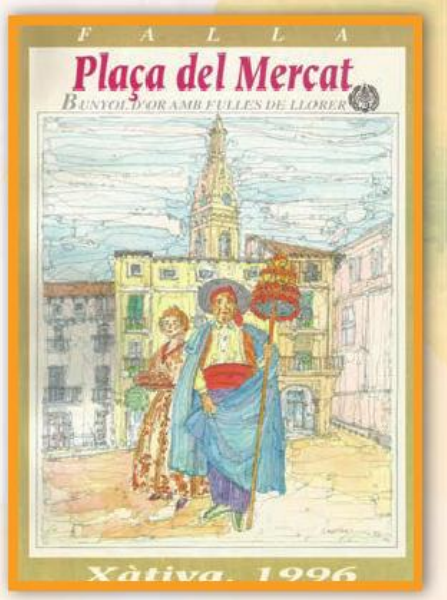

1996

Mites i herois a Xàtiva

Rebeca Català i Moreno

Un somni fet realitat

Com ja sabeu tots els que em conegueu, vaig nàixer a Xàtiva i vaig passar la meua infància a la Plaça del Mercat, per això el porte dins del cor.

Quan encara no posava un peu a terra, el meu germà ja em va traure a la presentació de la falla, no recorde si va ser als arcs o a les tores. Des d'eixe moment he sigut fallera del Mercat, la meua falla, la falla que m'ha vist créixer i ha fet de mi la dona que sóc avui.

Quan era de la comissió infantil, anava tots els dissabtes a la rifa del pollastre i el conill, no fallava a res. Així, vaig veure com any rere any el senyor "Sifre", que era el delegat infantil, venia a la carnisseria dels meus pares i li preguntava a ma mare: "Lola, fem aquest any fallereta major a la xica?" i la contestació sempre era la mateixa, "No, l'any que ve veurem". Passaven els anys i vaig arribar a la comissió major, sense haver complit el meu somni, ser fallera major.

El temps passava i jo creixia amb ell, quan el tema ja depenia de mi, un any Eduardo (que era el president), em va fer la pregunta que tant de temps portava esperant: "a tu no t'agradaria ser fallera major?". La meua resposta, estava clar quina era, efectivament que sí, però el destí no ho volia així, aquell any va ser Mónica. L'any següent, esperat com si el món anara a acabar-se, Eduardo em va dir: "que fem?". Jo, en aquell moment, vessant d'alegria i sense preguntar a ningú vaig dir que sí, és clar, no podia rebutjar el meu somni.

En aquell moment, una filera de moments se'm venien a la ment, recordant tots els anys que ma mare havia dit que no, i que jo, em quedava esperant l'any següent. Era el que més desitjava en aquell moment, però què em dirien a casa? Quan vaig arribar després de la reunió, estaven tots dormint, cosa que jo no vaig poder fer aquella nit. L'endemà, els nervis s'apoderaven de mi, vaig arribar la carnisseria dels meus pares i no sabia com comunicar-los la notícia. Finalment em vaig decidir, a ma mare, per estrany que parega i per a sorpresa meua, no li va parèixer mal. Però, també mon pare havia de saber-ho, quan li ho vaig dir, em va contestar el que ja m'esperava, els diners. No obstant, vaig tirar endavant amb aquella meravellosa aventura.

Per fi arribà el dia més esperat, la presentació. Els nervis regnaven a casa mentre esperàvem que la comissió vinguera a arreplegar-me. Món pare, només volia que veure'm desfilar pel corredor de casa, sentint-se orgullós de mi i amb els ulls mig plorosos. (Ojalà, enguany pogueres veure'm també.)

La presentació va eixir perfecta, i jo, ja havia complit el meu somni, ja era la Fallera Major de la falla que m'ha vist créixer, la Falla del Mercat. Tot el que va vindre després al meu regnat, va ser un poc mogut, per coses que van passar i d'altres que haguérem de canviar. Però així i tot, va ser un regnat de somni. Però, tot acaba, va arribar el dia de la cremà, el fi de les falles per aquell any. Acabava tot el que havia desitjat des de ben menuda, però no existia la tristesa, sols l'alegria al veure que tot havia eixit perfecte i jo havia gaudit com mai. També havia aconseguit fer al meu nuvi faller, que semblava quasi impossible. Tot lo bo s'acaba, però per a mi havia sigut com una pel·lícula en la que jo era la protagonista.

Ara vos contaré l'anècdota més senyalada del meu regnat:

Arribat el més de juny o juliol, no recorde bé, el president, qui s'havia fet càrrec de mi a la falla des de ben menuda, ens va deixar per començar una vida en un altre lloc. Van ser moments durs, sobre tot per a la seua dona i els seus fills, però, no podia fallar-me tant. El dia de la presentació, quan va acabar tot, ell estava allí per a felicitar-me. No ho podia creure, havia vist tota la presentació, encara que d'amagat, i això era molt important per a mi. Açò ho sap poca gent, perquè ho vam fer d'amagades, però va ser molt especial.

Després de tot açò, també m'agradaria agrair al que va ser el meu president, el senyor Antonio Montaner, que de la manera que va poder, em va fer passar les millors falles de la meua vida.

Ara m'acomiade de tots vosaltres i li desitge a Aurora que gaudisca de cada moment i de cada segon, perquè en cada instant hi ha alguna cosa especial que viure.

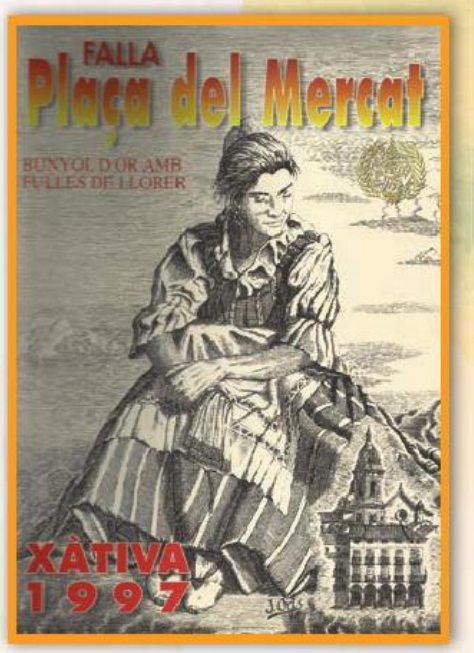
1997

Pepa Fenollar i Sanchis

Obres públiques

Quan es van dir que resumirem en unes quantes lletres l'any que vàrem ser Falleres Majors, jo vaig pensar: si per a mi tot l'any va ser especial. Cada dia, hora, minut i segon.

Tinc en la memòria cada acte viscut. La presentació, que va ser el primer any que es feia al pavelló "Francisco Ballester", i per cert feia un fred... L'entrega de premis diferent, perquè ho feren a la casa de la cultura per estar d'obres baix l'ajuntament (Doncs estaven fent el pàrquing). La cavalcada que guanyarem el primer premi de carrossa confeccionada per la comissió (Damunt de la carrossa varen ficar fins i tot un hort...)

I com no, dels fallers i falleres del Mercat, de la Fallera Major Infantil. Ara, del president Toni, més conegut com a Montaner, del president infantil Jorge. I sobretot de les Falleres Majors de les distintes comissions de Xàtiva, amb les que tinc una amistat especial.

Un gran bes per a tots.

Visquen les Falles. I Visca la Falla Plaça del Mercat.

1998

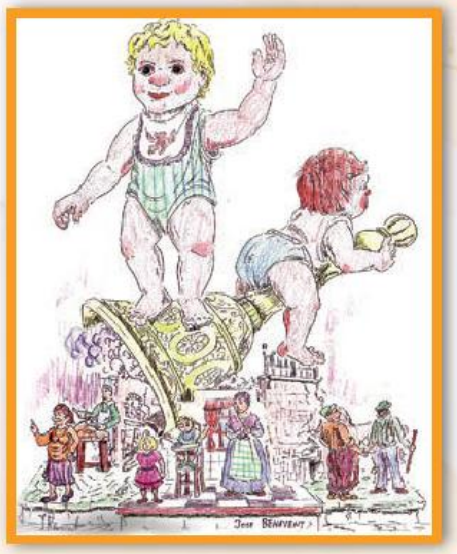

Reme Sinisterra i Cariñena

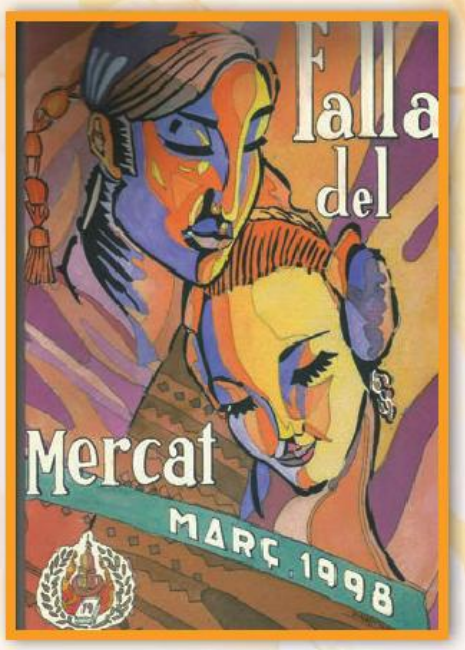
En l'any 1998 i de sorpresa, vaig tindre el privilegi de poder ser la Fallera Major d'aquesta comissió. Va ser un exercici ple de vivències i experiències junt a molta gent, especialment amb Laura, la meua Fallera Major Infantil i Alfredo el meu President Infantil i sempre acompanyada de Rafa, el meu president.

Aquest any va ser mol intens començà la nova etapa de la Junta Local de Xàtiva, i la elecció de FFMM de Xàtiva, nous estatuts...

Emotiu el día de la presentació quan el mantenidor en va recordar que part del meu cor estava en el escenari i l'altra part es la que va fer realitat el meu desig.

Xàtiva renaix?

Una nit amb calor, la cabalcada, sentada damunt del motor, fred, lo que es diu fred no vaig passar.

Esperada la ofrena per a tota Fallera Major, és un día entranyable i amb tota la junta darrere com escolta ja que no portabem música.

Divertit la nit de la cremà, això de la traca no es lo meu, i tocava correr.

Son aquestes i altres moltes coses les que guarde a la meua memòria, les que han fet un any màgic.

Gràcies a la Falla Plaça del Mercat i dolços 50 anys!!!

1990-1998

1999

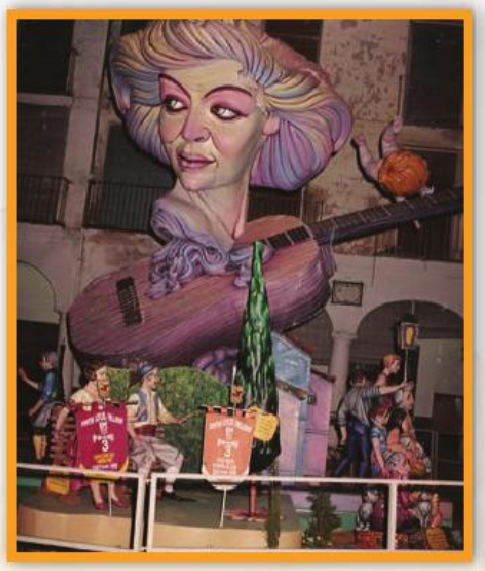

Estefania Martí i Sanjuan

Hola amics, l'any 1999 va ser molt especial per a mi, vaig poder fer realitat el meu somni, representar a la meua comissió, aquell any vaig descobrir un món faller diferent.

Vaig tindre la gran sort de poder gaudir amb Rafa, i com no, amb uns xiquets que sempre estimaré, ARANTXA I BORJA. Ens passaren moltes coses, vam gaudir de l'agermanament, de la falla plaça del Mercat de Gandia, on per a visitar-los tinguérem un viatge un poc "marejadet", perquè guardem un gran record.

La presentació va ser per a mi, l'acte més emotiu, va estar molt bonica, per a mi la millor. Com no podia faltar en mi, l'aigua ens va

La nova cara del mercat

seguir en molts actes, presentació, cavalcada, exposició del ninot fins al 15 de Març, que de colp va deixar de ploure i vàrem gaudir d'un sol esplèndid.

A causa de la pluja la Nostra falla no es va muntar, ja que una peça principal va caure, però això no va impedir que els ànims decaigueren. I d'aquell any tan sols puc recordar coses meravelloses de la que ha sigut, és i serà la falla del meu cor. Gràcies per aquell any 1999 Visca la falla del Mercat!!!!!!

2000

Neus Tormo i Richart

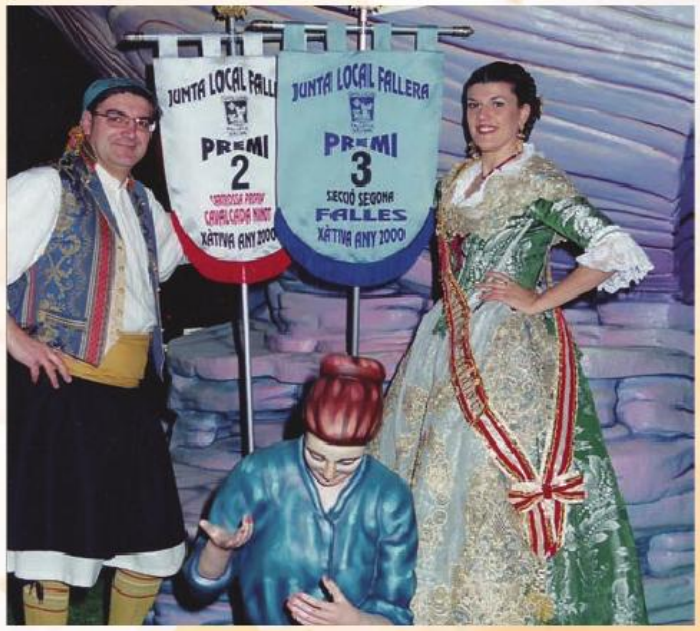
Fer l'indi

Que em va suposar ser Fallera Major?

Una experiència inoblidable, de la qual vaig conèixer a molta gent del món faller. Va ser un any amb molts sentiments perquè la gent volguda és volcà molt amb mi, en tot moment em vaig sentir abrigada. Aquest any varen vindre "Portuguesos" a conviure unes hores amb nosaltres i conèixer el món faller, també ens pagaren un sopar i ens cantaren "Fados", cançons populars d'allí molt xules! Ho passarem molt bé.

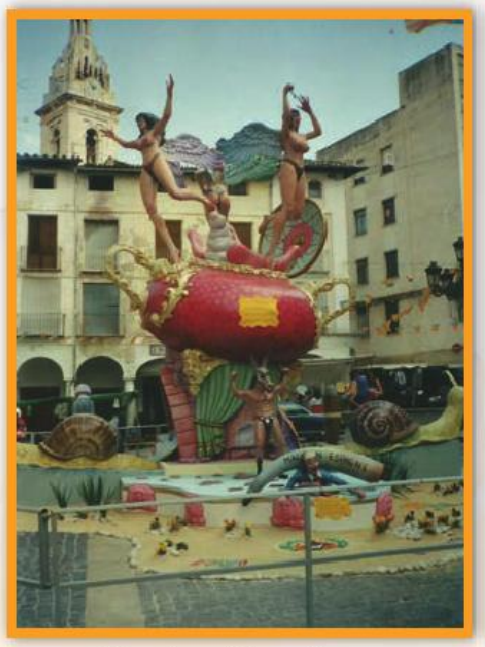

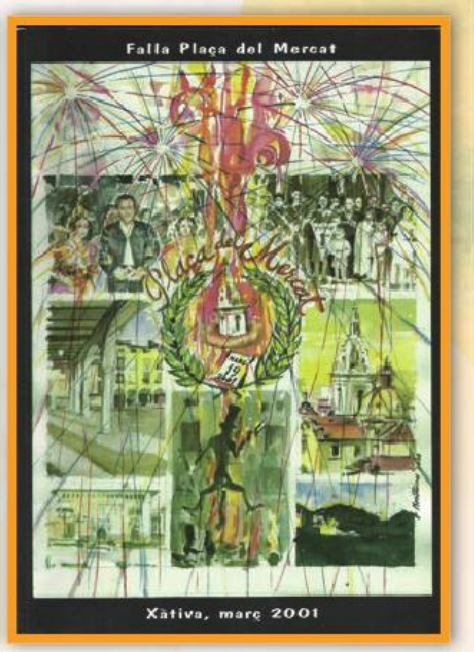

2001

Fina Carpintero i Calatayud

Els coloms i les colomes

Al 2001 vaig complir el meu somni, ser Fallera Major de la comissió que ma vist créixer, càrrec que vaig ostentar amb gran orgull, al costat de Pedro Moragues, i com no amb dues personetes que encara el van fer molt més especial, Maria Peris i Borja Peñalba.

Any que sempre recordaré.

2002

Sònia Garcia i Sanz

Aquell any fou molt important per ami i per aquelles persones que junt amb mi van formar part de l'història d'aquesta comissió.

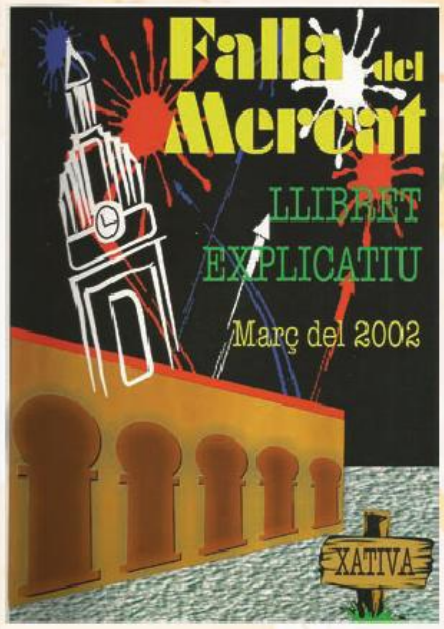
Des del principi, ha estat marcat per un pensament, que continua envoltant-me i sense voler m'ha conduit a fer balanç d'un any, vaig tindre unes sensacions que van recórrer la meua pell l'any 2002.

Eixe balanç, és el que guarde en la memòria.

Les falles pera mi, bé des de dins o des de fora són cada vegada més importants i més per aquella experiència que em va facilitar el poder contemplar el món de les falles des d'un altra perspectiva.

Màgia fosca

Un punt de vista diferent que canvià l'escala de valors, sentir com la teua comissió t'envolta en tots i cadascuns dels moments d'eixa etapa, com eres el centre d'atenció en totes les circumstàncies, compartir emocions amb tots els membres de la comissió, ser tots junts còmplices en les experiències de la fallera major, viure les situacions mes significatives de la nostra festa, fan que mai no puges oblidar aquells moments.

En eixe pensament que continua envoltant-me estan vinculades moltes persones, que hui també estan ací i que varen ser les responsables de que el meu somni es fera realitat.

Vaig viure en eixe any unes vivències úniques, perquè aquelles que em varen acompanyar per eixe camí, em consta que sempre estaran ací.

Aquesta experiència, aquestes sensacions són les que vull transmetre, aquest any és un riu de sentiments que no paren de brollar.

Anem a compartir i gaudir novament junts aquelles sensacions i sentiments i aprofitar cada instant dels moments que ens esperen per que de segur després de tot els pensaments continuaran envoltant-me eixe pensament que no és un altre que el d'agraïment a aquesta comissió, la comissió de la Falla del Mercat per haver-me deixat formar part d'aquesta història.

FELIÇ 50 ANIVERSARI

2003

Rocío Alventosa i Sánchez

Xàtiva artesana

Associació Cultural

falla Plaça Mercat

FALLES

2003

Vaig arribar a la comissió de la falla del Mercat l'any 1999. Amb tan sols quatre anys d'antiguitat vaig poder representar molt orgullosament a la meua comissió sent Fallera Major.

Vaig gaudir al màxim de la festa fallera amb una molt bona amiga, la Fallera Major de 2002, Sonia, i amb la resta dels fallers i falleres d'aquesta humil comissió.

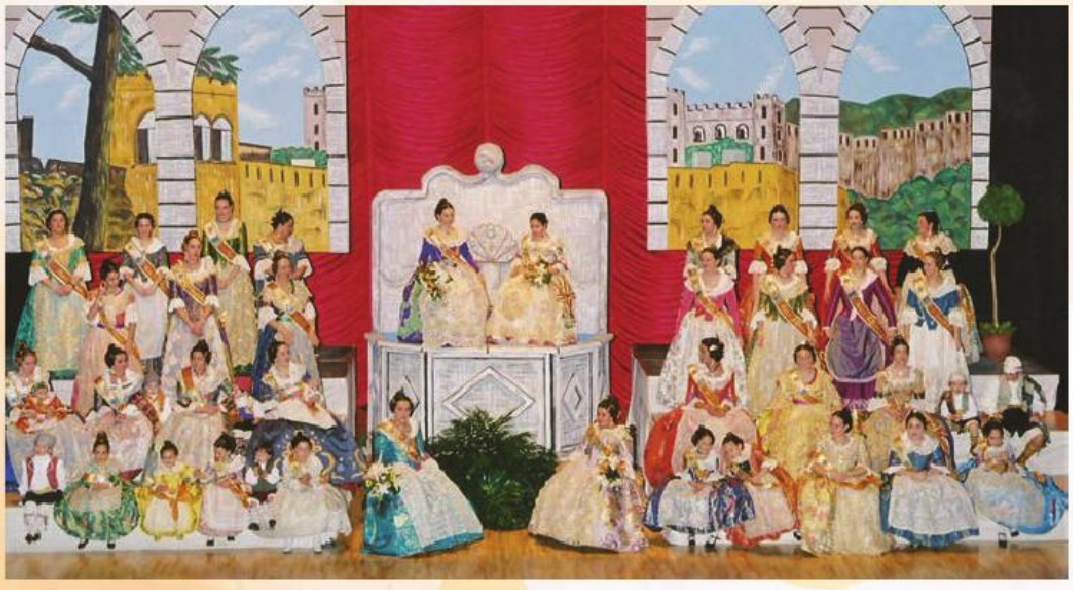
En aquesta tasca tan important no estava sola, m'acompanyaven el meu President Rafael Taengua, la meua Fallera Major Infantil, Clara Revert i Carlos Sanchis com a President Infantil. Junts vam viure unes falles inoblidables.

Cal destacar que, en aquest any 2003 vam celebrar el 25 aniversari de la comissió infantil i que, entre altres premis, el nostre monument gran va guanyar el primer premi de la segona secció.

Guarde a la memòria un fum d'anècdotes irrepetibles i úniques i amistats per sempre.

A tots, moltes gràcies per compartir aquesta experiència que vaig viure un any però que recordaré tota la meua vida.

Una cordial salutació.

2004

Esperanza Gómez i Gil

Estimada Falla:

Per a mi va ser un honor i un orgull representar-vos.

Va ser un any molt intens i divertit, ple d'anècdotes que mai oblidaré.

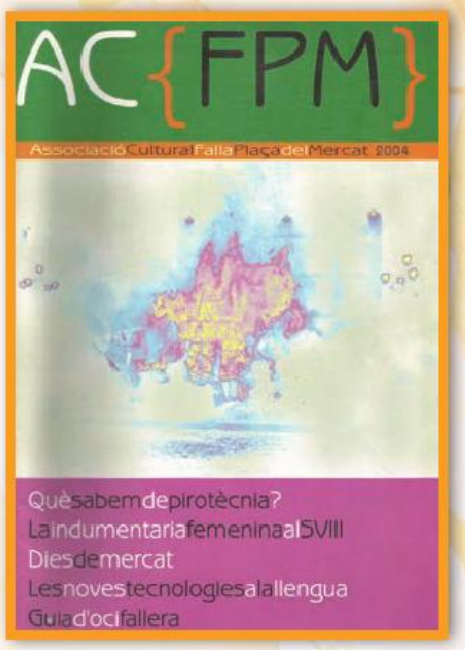
Sempre vos portaré en un racó del meu cor.

Moltes gràcies per haver tingut molta paciència amb mi i amb els meus peus.

S'acomiada la Fallera Major que en el seu any va desfilar amb sabatilles d'esport.

Viatges de plaer

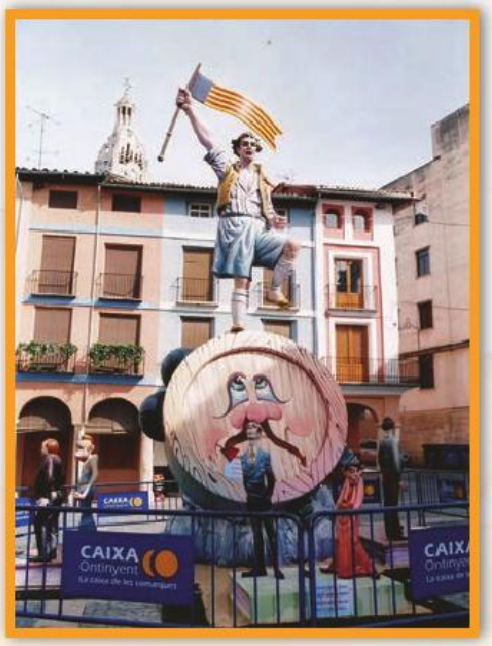

2005

Eva Alventosa i Perales

Temps en valencià

Va ser un any on les falles les vaig viure d'un altra manera, una experiència plena d'emocions, vivències, anècdotes i on tot és molt especial al teu voltant.

Aquest any vaig gaudir d'unes bones falles junt a dos xiquets, Aurora Taengua i Carlos Vidal, així com amb el millor President que podria haver tingut Rafa Taengua i el seu Vice President Jesús Palop, amb els que vaig passar un any inoblidable.

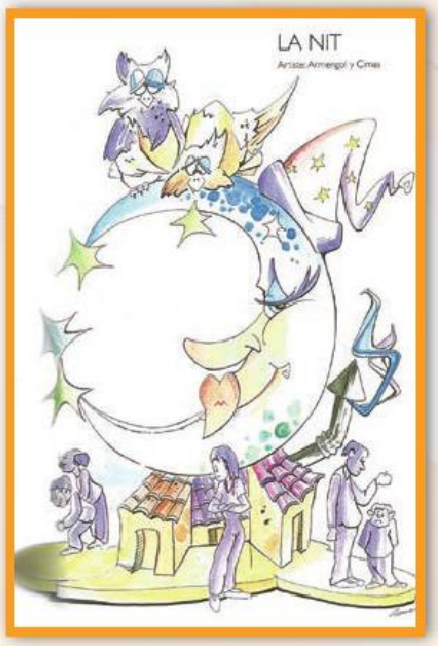

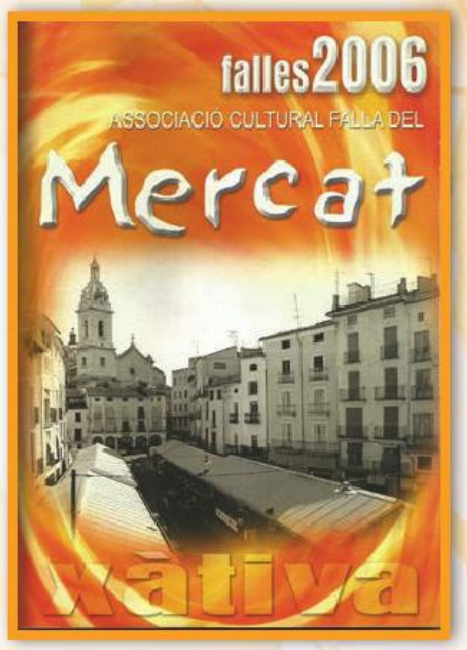
2006

Laura Carbó i Gil

La nit

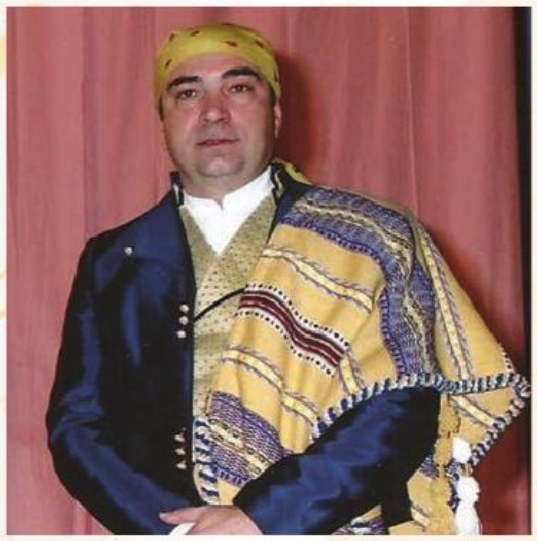
2007

Aquest any no vàrem tindre Fallera Major, però vam gaudir de les falles intensament. Aquestes imatges mostren un gran any faller.

Enamorats de tor cor

2008

Nely Alventosa i Perales

Hola amics, col·laboradors, veïns, gent en general d'aquest gran i emblemàtic barri que és el nostre estimat Mercat. 2008 per a mi va ser molt especial representar la meua comissió com a Fallera Major. Va ser un somni que vaig pensar que ja no compliria i més acompanyada de dos persones molt importants en la meua vida, com el meu fill Aaron com a president infantil i la meua neboda Tamara com a Fallera Major Infantil. I com no recordar el meu president Rafa sempre al meu costat, un gran plaer desfilar penjada del seu braç. Un gran any per recordar que em deixa molts grans moments i records que perduraran sempre a la meua memòria.

Lux per a... tots!

2009

Nely Alventosa i Perales

Aquest fou un any fantàstic e irrepetible on vaig gaudir cada moment al màxim. Un gran honor formar part d'aquesta gran comissió i gran família.

Sopa de lletres

2010

L'any 2010 no vàrem tindre Fallera Major, estàvem en plena crisis i eren temps difícils per a fer gasto extra. Però la comissió estava molt unida i no va tindre cap problema per a acudir a tots els actes oficials amb representació femenina. Un clar eixample d'açó són aquestes fotos per al record.

El que espera, desespera

1999-2010

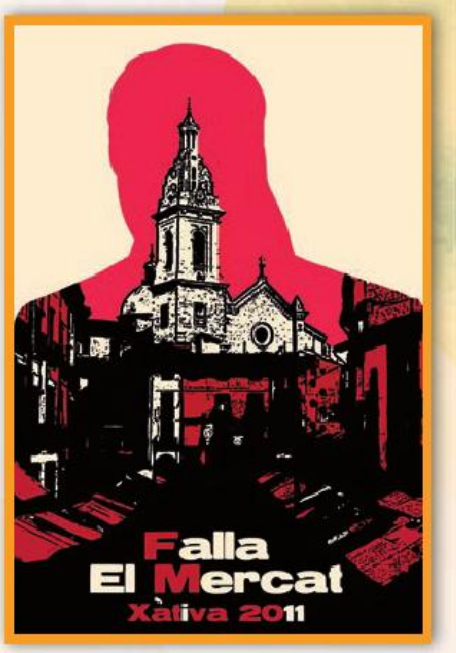

2011

Aquest any tampoc vam poder trobar Fallera Major, en la comissió teníem joves amb il·lusió d'ostentar el màxim càrrec per a una fallera però les seues famílies pensaven que no era el moment i la comissió ho entenia perfectament. Un any més vam acudir a tots els actes organitzats per la Junta Local amb una representant de la comissió perquè la Falla del Mercat sempre ha vullgut participar en tot.

H_2O

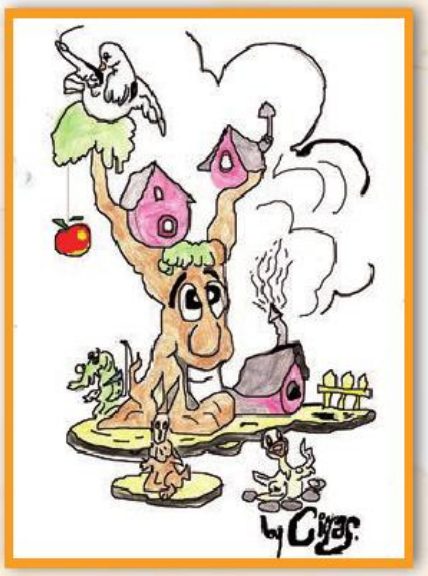

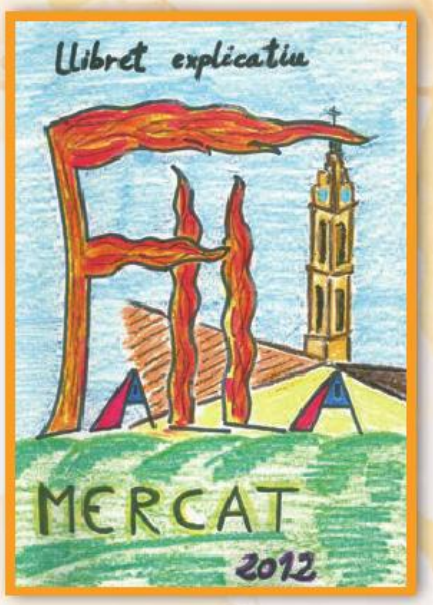
2012

Fina Carpintero i Calatayud

Història de la poma

El 2012 va ser quan vaig tornar a representar a la meua comissió, aquest any un tant diferent al 2001, el vaig gaudir d'un altra manera, els motius no sabria com explicar-los, però el que si que sé, que va ser igual o més especial, per dues personetes que vàren representar a la comissió infantil, la meua neboda Gisela Carpintero i el meu nebot, Omar Martí.

Com no també al costat del president Rafa Taegua, el qual estime moltíssim.

Un any per a repetir...!

2013

Fina Carpintero i Calatayud

La font de la vida

Un any per a repetir...! I així va ser!

Va ser una nit d'estiu quant Gisela, Omar i jo, van prendre la decisió de tornar a representar a la comissió.

Sols desitjàvem que fora igual o millor que l'any 2012, i però equivocats aquest any fou encara millor, l'experiència adquirida l'any anterior ens va fer gaudir més intensament, cada moment, cada acte, cada instant... i com no sempre amb la companyia de l'inesgotable, Rafa Taengua que ens va acompanyar a tots els llocs on acudiem.

2014

L'any 2014 vam tindre només Fallera Major Infantil, va ser la xiqueta Júlia Pastor que acompanyada per Efrén el seu president infantil va gaudir d'un any de falles inoblidable. Ella va representar molt bé el seu càrrec i va dur el nom de la Falla del Mercat a tots els actes on ella va acudir.

El nostre president Rafa Taengua els va acompanyar en tot moment i els tres van gaudir d'un any molt especial.

El bé i el mal

2015

Cristina Parra i García

19 de març Sant Josep

Estimats fallers i falleres, em diuen Cristina, visc al barri on es planta la meua falla, la del Mercat, l'any passat, el 2015 va ser un any molt especial per a mi ja que es va complir un somni ple d'alegries i a la vegada un poc de tristesa per les dies de pluja que no deixaren gaudir al màxim d'eixos dies meravellosos i alegria per haver-me donat suport i comprensió quant ho necessitava per els meus companys fallers, vull donar les gràcies a tots els membres de la meua comissió i a la meua família que han fet que siguen unes falles inoblidables junt a la meua fallereta major infantil, Ciara, que sense ella no havera sigut el mateix, ja que sempre la he tingut al meu costat.

Visca les falles i visca els fallers i falleres de la falla Plaça del Mercat.

2016

Aurora Taengua i Rico

Que calor!!!

2011-2016

Relació de fallers infantil

Vice-president
Taengua Rico, Rafael

Vice-President 2
Palop García, Efren

Vice-Presidenta 3
Pastor Molina, Julia

Secretària
Carpintero Alventosa, Gisela

Tresorera
Ortega Gil, Ciara

Comptadora
Martí García, Iris

Delegat
Carpintero Alventosa, Nayeli
Richart Sánchez, Sara
Perales Alventosa, Lucía

Vocal
Sánchez Salinas, Alba
Palop García, Izan
Montagud Taengua, Feliu
Pastor Molina, Alvaro
Marinova Karamiteva, Plamena
Ghani Tomas, Ismael
Moyá Vela, Josep
Climent Alvarez, Pablo
Gómez Perales, Fátima
Mejías Cairols, Rafael
Martínez Gedrimine, Paula
Olivares Pujantell, José
Estornell Pardo, David
Sánchis Ballester, Pepe
Múrcia Soler, Lia
Ciortan Ortega, Nadia
Perales García, Sergi
Medina Guerola, Nerea

Relació de fallers

President
Taengua Fasanar, Rafael

Vice-President
Palop Gil, Jesus

Vice-President 2
García Vidal, Faynes

Vice-President 3
Martí Sanjuan, Antonio

Vice-President 4
Rico Jimenez, Aurora

Secretaria
Alventosa Perales, Neli

Vicesecretari
Perales Alventosa, Aaron

Tresorer
Perales Iborra, Francisco

Comptadora
Taengua Rico, Aurora

Vice-Comptadora
Fasanar Bou, Liber

Delegada de festejos
Taengua Fasanar, Seo

Delegada de loteries
Calatayud Samit, Fina

Deledaga de infantils
Carpintero Calatayud, Fina

Delegada de activitats diverses
Alventosa Perales, Eva

Delegada femenina
Garcia Vidal, Noelia

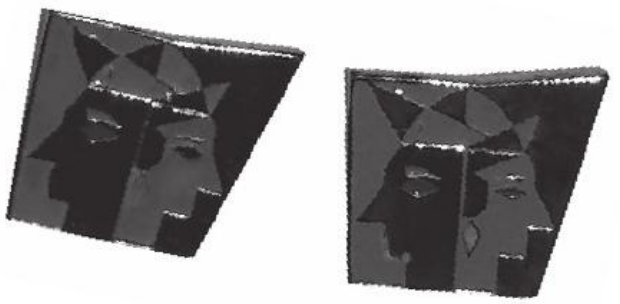
Delegat del llibre
Ortega Gil, Ruben

Delegat de casal
Taengua Amat, Rafael

Delegada de barri
Martínez Calatayud, Cristina

Bibliotecaria - Arxivera
Carpintero Alventosa, Tamara

Vocals
Ibáñez Soler, Amanda
Sanchez Salinas, César
Borreda Alventosa, Cristian
Parra Garcia, Cristina
Martínez Calatayud, Andrea
Martí García, Omar
Sarrió García, Elena
Tormo Garrigos, Paula
Moscardó Llana, Kevin
Velazquez Català, Adrian

Relaciò de guardons 2016

Recompensa JLF
Rafael Taengua i Amat

Bunyol fulles llorer i brillants
Noelia Garcia i Vidal
Seo Taengua i Fasanar

Bunyol fulles de llorer
Fina Carpintero i Calatayud

Bunyol D'argent
Aurora Taengua i Rico
Cristina Martinez i Calatayud

Distintiu D'or
Ciara Otega i Gil

Distintiu D'argent
Ismael Ghani i Tomas
Feliu Montagud i Taengua
Izan Palop i Garcia

Socarrat D'or
Fina Calatayud i Samit

Socarrat D'argent
Neli Alventosa i Perales

Socarradet D'argent
Alvaro Pastor i Molina

Socarradet de coure
Plamena Marinova i Karaniteva

A.C. Falla Plaça del Mercat
Xàtiva

Fallers d'honor 2016

Ivan, Calatayud i Esteve
Pepe, Perales i Vila
Vicent, Tormo i Pons
Jose, Luís Ferri i Cortes
Merche, Mesado i Gimenez
Rafa, Tudela i Torregrosa
Fina, Tudela i Torregrosa
Eduardo, Cerverò i Adria
Alberto, Ordiñana i Gil
Paco, Gomez i Martinez
Rafa, Morata i Morcillo
Jaume, Beneyto i Mateu

En agraïment per la seua col·laboració en l'any del nostre 50e Aniversari i per l'interès general de la nostra tradicional festa valenciana, Les Falles.

Xàtiva, falles 2016

Programa d'actes 2016

31-01-2016
17:30 h PROCLAMACIÓ DE LES FALLERES MAJORS DE XÀTIVA I LES SEUES CORTS D'HONOR, al gran Teatre de la Ciutat. Al finalitzar s'oferirà un vi d'honor, previ adquisició tiket corresponent.

07-02-2016
11:00 h RAL·LI HUMORISTIC FALLER 14-02-2016
11:00 h AL Gran Teatre, III MOSTRA DE PLAY BACK INFANTIL

20-02-2016
09:00 h VISITA A L'ASIL i posterior OFRENA D'OUS a SANTA CLARA.

27-02-2016
19:00 h CRIDÀ de les Falleres Majors de Xàtiva a la Ciutat des del balcó de L'excel·lentíssim Ajuntament de Xàtiva. En finalitzar es dispararà un "Castell de Focs D'artifici".
20:00 h Lectura acta premis exposició ninot i XXIV concurs maquetes a les portes de l'ajuntament de la ciutat.
20:30 h. Inauguració Exposició ninot. 22:00h. Sopar de Crida, lloc per determinar

28-02-2016
11:00 h RAL·LI FALLER INFANTIL, AL JARDI DE LA PAU.

06-03-2016
12:00h Dinar Popular de Germanor, lloc per concretar.

15-03-2016
17:00 h VISITA de la Junta Local Fallera a la plantà dels monuments de la Ciutat.
24:00 h NIT DE LA PLANTÀ OFICIAL de les Falles de Xàtiva.

16-03-2016
12:00 h Per als xiquets, activitat infantil per Xàtiva. 14:00 h I MASCLETÀ, des del Jardí de la Pau.
15:00 h DINAR oferit per la Junta Local Fallera a les Falleres Majors de Xàtiva i Falleres Majors Infantils amb els seus corresponents Presidents de la Ciutat, Corts D'honor, Autoritats. Lloc per determinar.
17:00 h Tots: VISITA A LA LLAR DE JUBILATS.
19:00 h Obertura de Pliques al Saló de Plens de L'ajuntament, amb les actes dels diferents jurats per procedir al LLIURAMENT DE PREMIS.

17-03-2016
14:00 h II MASCLETÀ, des del Jardí de la Pau.
17:30 h VISITA OFICIAL A LES FALLES, eixida des de l'Ajuntament.

18-03-2016
14:00 h III MASCLETÀ, des de el Jardí de la Pau.
18:00 h OFRENA DE FLORS A LA MARE DE DÉU DE LA SEU.

19-03-2016
12:00 h MISSA EN HONOR AL NOSTRE PATRÓ SANT JOSEP amb el posterior TRASLLAT AMB PROCESSÓ.
IV MASCLETÀ, al finalitzar la Processó aproximadament les 14.45 h, des de el Jardí de la Pau.
22:00 h CREMÀ DE LA MILLOR FALLA INFANTIL DE XÀTIVA, amb la presencia de la Fallera Major Infantil de Xàtiva i la seua Cort d'honor.
01:30 h (hora aprox, del dia 20) CREMÀ DE LA MILLOR FALLA DE XÀTIVA amb la presència de la Fallera Major de Xàtiva i la seua cort d'honor.

25-03-2016
20:00 h Lliurament del PREMIS CADAFALS.

Écrits

literaris

Castellano d'octubre a març, mon pare dels estius llargs

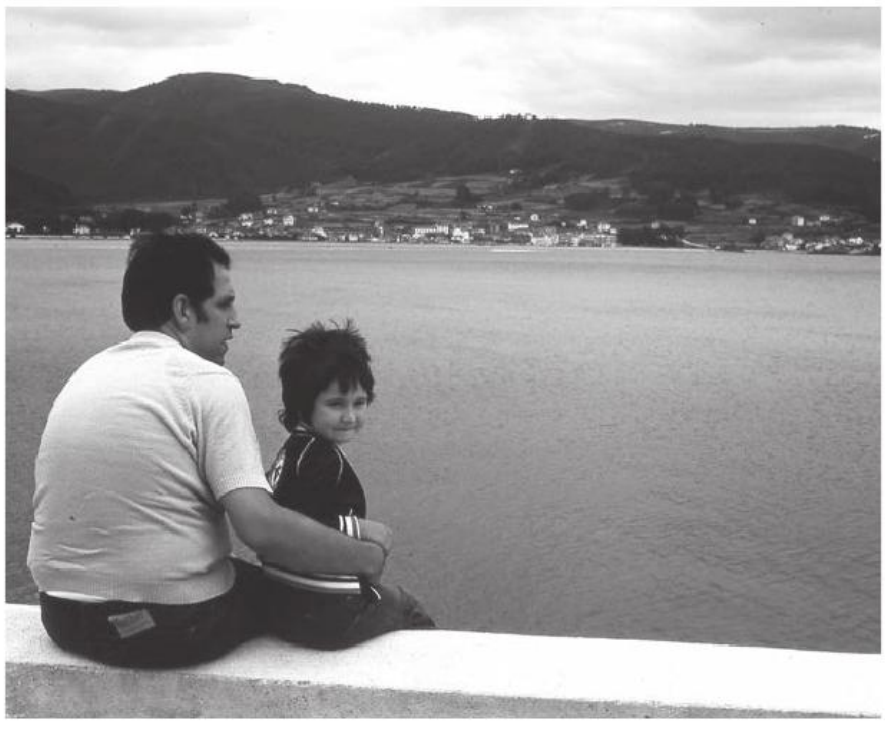
Neus Castellano Tudela

"El Senyalat era, sens dubte, home que tenia carisma –que es té o no es té, que no s'adquireix, que és una facultat congènita- i, com a conseqüència, "un creador de circumstàncies" com crec que els japonesos anomenen a aquesta mena de personalitats fortes."

ENRIC VALOR, *Enllà de l'horitzó, 1991.*

De tots es sabut que les xiquetes de cinc anys, d'ací o de l'altra punta del món, festegen. Els seus enamorats són uns pares desvanits i consentidors que acostumen a rendir-se, sense massa resistència, a la primera caiguda d'ulls de les seues princesetes.

Era l'estiu del 1976, el d'aquesta imatge a la que he tornat ara fa poc; un estiu sense vores ni final, perquè jo era una xiqueta de cinc anys. Potser per això, perquè els infants no som prou conscients del pas del temps, mai ens mostrem a les fotografies posant la mirada enllà de l'horitzó. Ma mare, en pressionar el botó de la càmera amb la intenció d'emportar-se un record d'aquell viatge a Galícia, va aconseguir congelar per a la posteritat dos temps ben separats dins d'un mateix instant. D'una banda hi havia el present inabastable de l'alegria infantil: jo, de vacances, atrinxerada darrere del braç protector del meu príncep blau. De l'altre costat, agafada al vol, hi havia la mirada de mon pare, perduda i segurament projectada cap a un futur més immediat que llunyà. Què passava pel cap de mon pare? Cap a on s'escapaven els seus pensaments quan la meua maneta estirava, insistent i sense èxit, de la seua mà forta i massissa de mecànic reclamant-li que mirara l'objectiu de la màquina de retratar? Quin núvol d'incerteses creuava el front d'un home que acabava d'encetar la trentena fet un braç de mar, amb dues criatures en el món, una dona valenta al seu costat i tota una vida per davant?

Mirar fotografies antigues és com banyar-se en el riu d'Heràclit: cada volta que les mirem, interpretem les situacions, els escenaris i les actituds de manera diferent. Per això, quan hui mire aquesta imatge de fa quaranta anys, no veig la distracció intranscendent que veuria eixa xiqueta que vaig ser en els ulls del seu pare, sinó la inquietud i les cavil·lacions d'algú que acabava d'acceptar una responsabilitat amb més cor que convicció.

En efecte, unes setmanes abans d'aquelles vacances, mon pare s'havia compromès a fer-se càrrec de la presidència de la comissió de la falla del Mercat a petició del tio Pepe Tudela, el motor d'aquell projecte que, a força d'anys de trajectòria infatigable, començava a reclamar l'entrada a la reserva. La relació de mon pare amb la falla, fins a aquell moment, havia sigut tan superficial que ni tan sols va eixir d'ell la idea d'apuntar-se de faller. Tot i que l'havien temptat l'any 1968, quan ma tia Lola va ser fallera major del Mercat, l'excusa de l'imminent desplaçament a València a fer la mili va retardar el seu ingrés a la falla. En tornar a Xàtiva, però, s'ho va trobar fet: l'havien inscrit en la comissió, la primera vivència col·lectiva en què participava, de les poques permeses i instrumentades pel règim de la grisor, i l'única en què un fill de l'exili interior es podia "significar". Posar-se al front de la falla suposava, per al tímid mal dissimulat que era mon pare, haver de recórrer a això que ara diguem intel·ligència emocional i que als anys setanta encara es coneixia amb el nom flaubertià d'educació sentimental: el coneixement del món apamat tantíssimes vegades en les sessions dobles del Cine Españoleto, un grapat de lectures de clàssics en paper bíblia de l'editorial Aguilar, atresorades a força d'arrapar cèntims als primers sous com a "xiquet" del Garaje Alameda, i una tendència innata a la pràctica d'allò que els manuals de lideratge diuen l'escolta activa.

I així va ser com mon pare, cada cap de setmana, es convertia en Castellano des del divendres a la nit fins a més d'un diumenge en què canviàvem el dia en família per més d'una excursió amb la família fallera del Mercat. I jo? Com portava jo el fet de perdre el protagonisme dels moments d'oci de mon pare ara que la falla li ocupava tant de temps? Supose que, com la bona consentida que era, no vaig necessitar més que un parell de caigudes d'ulls per tal que Castellano em portara amb ell quan visitava als fallers que cada dissabte al matí, d'octubre a març, li ajudaven a planificar, reunir i gestionar tot el que necessita una comissió fallera per tirar avant. Dins del triangle imaginari que dibuixen els carrers Caldereria, Botigues i Noguera, en qualsevol dels seus racons o al mateix centre de la plaça del Mercat, habiten els millors records de la meua infantesa, molts d'ells amb regust faller: les batedores gegants de la gelateria de Rosendo –el millor xambiter del món- que m'hipnotitzaven mentre ell, el pare i Enrique Chary feien números per arribar a pagar-ho tot; Buc, el gos de paciència infinita de Julián i de la iaia Amparo, que em va aguantar més d'una perrería; la drogueria de Salva Sifre, on encara podria entrar i eixir amb els ulls tancats deixant-me portar només per les seues olors; la butxaca màgica de Vicent Romero, d'on sempre eixia algun caramelet de regal; els pots de botons de colorins de la paqueteria de Baldrés, que jo comptava i recomptava esperant que Castellano acabara de convèncer a Alfredo i a José Enrique per a que ens tornaren a deixar l'equip de megafonia; l'anar i vindre de les mans de la tia Conxa per damunt de la màquina de brodar i totes les meravelles que vaig veure eixir d'aquelles agulles mentre mon pare i el tio Revert preparaven l'enèsima reunió amb la Junta Local Fallera...

Amb el pas dels anys, Castellano va jubilar al faller i jo em vaig retrobar amb un pare amb el que vaig poder compartir menys converses, pel·lícules, viatges a València, diferències, voltes de processó sense sants, lectures, llàgrimes o excursions al cap de Sant Martí de les que tots dos haguérem volgut. Hui, Castellano és un record simpàtic que em connecta amb un passat faller naïf i tendre. Mon pare, no. Mon pare és una presència que encara cou; una llumeneta que de vegades creua els ulls de la meua filla en la foscor del cinema; un calfred que em travessa l'esquena quan veig allunyar-se, caminant, el meu germà; els mil i un intents d'ajuntar paraules amb les lletres humides d'aquest teclat.

Un esmorzar espacial

Adelino Pardillos Parra

Març del 1986. Possiblement la matinada del 14 al 15, Pepe Castellano i jo mateix vam estar tota la nit tenint compte de la falla, per evitar els possibles actes de gamberrisme que podien succeir aquelles nits d'abans de la nit de la ***plantà***. Al voltant de les set del matí, quan el sol començava a fer signes de voler obrir-se amb tota la seua força, decidim anar a la ja desapareguda xurreria del Mercat, per intentar apaivagar una mica el fred passat aquella nit. Pot ser que, fins i tot, uns petits flocs de neu ens acompanyaren aquell matí. Abans d'arribar, per sorpresa, trobem pel camí l'amic Salvador Sifre qui, com ens va explicar, venia de passar la nit intentant observar el pas del cometa Halley, que aquells dies es deixava veure pels voltants de la Terra. Tots tres vam anar a prendre un café que realment es va agrair ateses les circumstàncies i vam parlar sobre la possibilitat d'ajuntar-nos més tard al Bar Lorente de l'amic Jesús, per esmorzar i que ens explicara tot el que havia viscut aquella nit.

Així va ser. A les 9.30 ens vam retrobar al Lorente i ens vam cruspir algunes de las exquisitats del nostre amic Jesús. Vam estar tan a gust que vam decidir entre els tres que, si era possible, l'any següent repetiríem aquest esmorzar tornant-nos a ajuntar aquell mateix dia i a la mateixa hora. I així va passar. Un darrere d'un altre, any rere any, tornàvem a reunir-nos els tres, amb la particularitat que el grup augmentava en nombre i convidàvem a participar d'aquest acte a diverses persones que, d'una manera o una altra, estaven vinculades a la Falla del Mercat. Pepe Revert, degà de la falla; Antonio Grau, el nostre més reeixit artista faller; Ramón Tudela, carnisser proveïdor dels queviures que menjàvem; Enrique Canet, també membre de la comissió; Rafael Pérez, ***Rosendo***, etc., es van afegir a aquest esmorzar que, si una cosa tenia d'especial, era la qualitat humana de la gent que hi assistia; i també la qualitat dels vins que s'hi tastaven. Vins de gran qualitat i collites mítiques com les del 1973, 1982 i 1985, totes elles qualificades com a excel·lents, van passar per la taula, fins que un any, en van ser més de 100 d'antiguitat la suma de les botelles que es van degustar aquell dia.

Posteriorment Ángel Garcia, Ángel Beamut, Paco Ramon, ***Jovira***, Vicente Signes, Javier Borredà, Julio Garcia,

Eduardo Francés, Vicent Colomer, Toni Martínez, Pepe Blanquer i alguns més que en aquests moments no recorde, a poc a poc es van sumar a aquesta festa, que va tenir el moment més crític el 1999, amb la pèrdua del nostre benvolgut i sempre recordat Pepe Castellano, el nostre ***president***. Persona gran en tots els sentits. Un gran amic que va marxar, però que ens va enviar des del cel un substitut que iguala en qualitat humana a son pare. El seu fill Pepe, nebot del nostre carnisser major, Ramón Tudela, va ocupar el seient que son pare havia deixat, esdevenint un membre més d'aquesta petita família.

Es va arribar a crear i constituir una petita societat que s'anomenava El Temple del Vi, per la qualitat dels vins que s'han consumit tots aquests anys.

Han sigut molts els llocs on s'han celebrat aquests esmorzars. Encara que en les primeres albors va ser primer a la part de baix i, posteriorment, al pis superior de Ca Lorente, quan s'hi va afegir tanta gent vam passar a celebrar-lo en el millor lloc on podíem anar, que no era un altre que al costat de la nostra falla, davant de la botiga de Paco Ramon, ***Jovira***. La falla que enguany fa 50 anys de vida i a la qual, des d'ací felicitem i, també a tots els seus components i, especialment, a Rafa Taengua, el seu actual president i artífex de seguir any rere any sostenint aquesta comissió perquè continue sent una de las més antigues de Xàtiva. També volem retre un afectuós homenatge la nostre convidat més il·lustre i major, que és el nostre estimat Pepe Revert qui, amb els seus actuals 92 anys, mai no ha deixat d'assistir a aquest esmorzar. Però nosaltres també estem d'enhorabona i d'aniversari, ja que amb aquest seran 30 els anys que celebrem aquesta reunió d'amics que esperem poder celebrar, si més no, una altres 30, si és possible amb tots. Junt amb el meu amic Salvador Sifre, ens sentim tremendament orgullosos i satisfets de celebrar aquesta reunió a què molts dels qui hi han passat qualifiquen d'especial i que nosaltres anomenem espacial, perquè així va ser com tot va començar.

In Memoriam... José Tudela i Espí
Amb estima de la teua neta

Laura Santamargarita i Tudela

Olor a pólvora, música al carrer..., ja estem en falles. Cada any quan arriba la primavera note un sentiment especial perquè comença la festa de les falles. Les falles, d'entrada, són importants en si: en tant que són una manifestació popular, una festa comunitària i un exercici d'enginy. La suma d'energies que hi cristal·litzen no pot ser més extraordinària i jo em sent molt afortunada de poder gaudir d'aquesta festa.

Enguany són unes falles molt especials per a la Falla Plaça del Mercat que celebra el seu 50é aniversari. És per això que voldria aprofitar aquesta ocasió i felicitar a totes les persones que d'una manera o d'una altra, que amb més o menys participació i implicació, han format part de la història de la falla del Mercat.

Al començar els preparatius d'aquest aniversari vaig tornar a contactar, amb els membres de la falla i vaig sentir la il·lusió de plasmar en aquest llibret unes línies dedicades al meu avi, José Tudela i Espí. Ell ens va ensenyar a gaudir de la festa de les falles i ens va transmetre el seu afecte a una comissió que sempre duem al cor. Tant és així que cada vegada que passa desfilant el banderí de la falla tota la família ens emocionem per sentir viu el seu record.

Tudela, com molts li deien en la falla, era un home enamorat de les tradicions, de la seua gent i de la festa de les falles. Per tal de plasmar què significava aquest moviment i festa col·lectiva, cal que recordem les seues pròpies paraules que sovint repetia a familiars i amics: *«el millor d'Espanya és València i el millor de València són les Falles»*. Ell era un apassionat de les falles i així és com vivia aquesta festa molt intensament, i a més intentava transmetre aquest sentiment a tots els qui estaven al seu voltant

El meu avi va pertànyer a la Falla del Mercat durant molts anys. Una de les comissions amb més tradició i història de les falles a Xàtiva. La falla del Mercat va plantar la seua primera falla gran l'any 1933 però no va ser fins l'any 1966 (ara fa 50 anys) quant plantà el monument de falla gran de forma continuada fins els nostres dies. Va ser eixe mateix any, el 1966 quan el meu avi va ostentar el càrrec de president de la falla. Càrrec que li va donar moltes alegries, alguns malsons i on va fer grans amics Revert, Juli-

anet, Rosendo, Sifre, Romero, el meu oncle Enrique i Pepe Castellano que era el seu gran pilar i uns anys després va ser el seu successor en el càrrec de president. Tots ells dedicaven el seu temps i esforç per dur la falla endavant i fer-la cada vegada més important.

La dècada dels 60 i 70 —del passat segle— eren uns anys diferents, la falla era una gran família i es vivia molt la festa al barri. Recorde històries que em conta ma mare de com tots participaven de la festa, les dones cosien els vestits fallers, els xiquets decoraven els carrers de tot el barri i tots junts gaudien d'una festa única oberta a tot el món.

El meu avi va ser president durant deu anys consecutius i sempre tenia un lema: *«a mi no m'importa el premi que guanyem el que sí que està clar és que l'any que ve tornarem a plantar falla perquè açò no es pot acabar mai»*. I d'una certa manera, ara després de cinquanta anys, amb més o menys esforços, amb millors o pitjors moments, monuments, premis... la gent que ha treballat per la comissió del Mercat ha fet que aquest desig i sentiment s'haja convertit en una realitat.

Per a mi ell va ser un gran president i un faller que va deixar empenta mostrant la seua estima incondicional, la seua falla on va viure moments inoblidables. Els deu anys que va ser president va tindre molt de suport per part de tots els membres de la comissió que l'estimaven i el recolzaven quan s'havien de prendre decisions importants. També era una persona bromista, a més de tenir sempre paraules amables i dolces per a tots. Com a faller va rebre tots els guardons, fins i tot, quan ell ja ens va deixar, la Junta Local Fallera li va fer un homenatge a títol pòstum, acte que va ser molt emotiu per a tots nosaltres.

I ara aprofitant el mig segle de vida de la falla, des d'aquest escrit tota la seua família li em volgut fer aquest xicotet homenatge perquè sabem que sempre sentia l'estima i l'afecte dels membres de la falla. **José Tudela i Espí** ja és part de la història de la seua benvolguda falla Plaça del Mercat.

T'estimem, i et portarem sempre present.

VISCA LES FALLES!

VISCA LA FALLA DEL MERCAT !

Recorregut, a corre-cuita, pels 66 cadafals fallers de la plaça del Mercat

Rafa Tortosa Garcia

L'any 2016, la comissió fallera de la plaça del Mercat celebra el 50 aniversari de la seua continuïtat. El 1967 ha estat el punt de partida per esta gran celebració, degut a que de forma ininterrompuda els fallers del Mercat han aconseguit el propòsit de plantar falla cada més de març. Però la història d'esta comissió xativina té una prehistòria. Podríem també estar celebrant el 82é aniversari de la primera falla plantada a la plaça del Mercat l'any 1934. Fins arribar al 1967, a esta demarcació, es va poder plantar falla durant 16 anys entre 1934 i 1960 (Taula I).

El propòsit del present article és la realització d'un recorregut bàsic sobre els cadafals plantats a la plaça del Mercat, incidint en els seus artistes, temàtiques, èpoques i premis obtinguts. Cal dir que aquesta demarcació, junt la de la plaça de sant Francesc, és on més falles grans s'han plantat a la història fallera de Xàtiva, sense tindre en compte els cadafals infantils, que a la plaça del Mercat han estat un total de 40, i que és motiu de la realització d'un altre treball.

Els distints capítols de història dels cadafals fallers de la plaça del Mercat estan motivats pels artistes fallers autors dels mateixos. A la gran majoria del distints períodes s'ha tingut una gran confiança amb els artistes fallers destacant els períodes de Ramon Morell Navarro (1954-1960), d'Antoni Grau Cros (1978-1988) i de Venancio Cimas (2014-2015).

Època prehistòrica (1934-1960)

Davant de la xurreria es planta, el 1934, el cadafal ***Moda 1934*** dels xativins Antonio Menéndez Ramírez i Emilio Sanchis Pérez, els quals formaren part del Comité faller de la plaça del Mercat. La premsa la va descriure com «***falla alusiva a la moda, con detalles del mejor gusto e irreprochable ejecución artística***»[1], en la qual Antonio Menéndez s'encarregà de l'esbós i la construcció, i Emilio Sanchis de la pintura. Menéndez va ser un tallista que va ubicar el seu taller al carrer de Vallés i a la plaça Peris (Tortosa, 2015:32-33) i també va ser el representant de la falla al Comité Central Faller.

En temps de la II República, la plaça del Mercat —anomenada de la República en aquells anys— acollirà altre monument faller. Serà l'il·lustrador ***Vèrnia*** qui plante el 1936 el cadafal ***Ni en closes pot anar,*** on es va tractar, amb un fresc humor crític, els problemes que afectaven les campanes i rellotge de la Seu (Pérez, 2009: 65).

Passada la contesa bèl·lica, és el 1943 quan tornen les falles de Xàtiva d'una forma organitzada. Aquell any es van arribar a plantar 12 falles grans i una de d'elles fou a la plaça del Mercat —***De la Unificación***, en el període franquista—. José Castelló plantà ***Possible mercat al mateix puesto***, un cadafal mereixedor del primer

premi. Aquella falla va fugir de tota tipologia estètica de les falles de l'època i va ser completament visitable. Un any més tard Castelló tornà a plantar al Mercat i en este cas obrà ***El chardí de la cultura***, la qual tenia una alçaria de set metres i sis metres de diàmetre[2], segons la documentació presentada a l'Ajuntament. Es criticava el fatídic estat dels jardins i esta falla és va ser una de les quatre falles que aquell 1944 arribà a plantar (Tortosa, 2015:34-37).

Possible mercat al mateix puesto (1943, José Castelló). Este cadafal, que va guanyar el primer premi, era visitable per part del públic. Arxiu Família Castelló Morant

Estem a un període on, durant quatre anys, es va plantar falla de forma continuada. El 1946 es plantarà ***Coses de la plasa*** de Paco Climent mentre que el 1947, Antoni Grau Tomàs plantarà ***La taronchà,*** aconseguint el primer premi de les falles. Semblava, que amb l'èxit obtingut, amb dos primers premis en quatre anys, tindria continuïtat però el 1948 la plaça del Mercat no acollí cap cadafal. Cal recordar que estem a una època de postguerra on els ciutadans i els comerciants passen una profunda crisi que afecta a l'organització de les falles on cada any és un món constituir una comissió i poder arribar a plantar una falla.

Un any fou el temps d'espera, atès que el 1949 comença una nova etapa per al Mercat de la mà del pintor local José Camarasa. ***La gràsia està en el peu*** és el lema de la primera d'elles, la qual centra la crítica en com el futbol es convertix en el principal esport del moment. L'altra falla documentada del pintor local és la de 1950 que anava sobre el preu de l'oli pertanyent a la crítica habitual d'esta època: l'estraperlo, les cartilles de racionament i l'enriquiment de molts llauradors a causa d'unflar el preu dels principals aliments. Del cadafal guanyador de les falles de 1949, ***De cap a la basura***, que tracta el poder de diverses festes de carrer front a d'altres, així com els de les edicions de 1951 i 1952, desconeguem la seua autoria encara que probablement fora el mateix Camarasa, el qual només plantaria falles entre 1943 i 1956 (Quilis, 2009:85).

I arriba un altre any sense falla a la plaça del Mercat: 1953. Cal advertir que a les falles de Xàtiva, entre 1950 i 1970, només es plantaren 93 falles grans en estos vintanys, a una mitjana de 4,5 falles per any on. La discontinuïtat de les comissions és bastant habitual i que va tindre com a moment de crisi el 1964 on només s'arribaren a plantar dues falles.

Accedim a la quarta època discontinua de la comissió del Mercat amb el període 1954-1957 i 1960, on l'autor dels cadafals plantats serà Ramon Morell Navarro, qui en aquell moment era veí del barri (Tortosa i Vinyes, 2008: 73). El seu bagatge amb els premis és bo, amb dos primers premis i dos segons en els cinc anys. La falla de 1954, que portava per lema ***Ratetes goloses***, es va endur el primer premi amb una tipologia de falla bastant comuna: bases altes, decorades amb pintures i amb separadors entre les escenes. El cadafal central es suporta sobre un altra base quadrangular amb ninots de mides de proporció humana. Cal afegir la curiositat de què Morell també va guanyar el premi de les falles infantils amb la falla de Benlloch. Les falles de 1955 i 1956 versaran sobre aspectes relatius a la pròpia comissió i les falles en general i sobre temes locals.

Ratetes goloses (1954, Ramon Morell). Va guanyar el primer premi. ARXIU FAMÍLIA PATIÑO

Destacar la falla de l'edició de 1960, ***Unas pinceladas al Mercado,*** atès que compartirà la plaça amb una altra falla, en este cas infantil i que estarà signada per Fina Morell, filla de Ramon. Esta falla infantil duia per lema ***Els castells en el aire de esta comisió***, on al remat s'observa com un peix gros —la falla gran—, es menja un peix xicotet —la falla infantil—. L'explicació presentada a la delegació del Ministeri de Foment i Turisme, amb el vist-i-plau de la falla gran, ens diu «***estos son los castillos en el aire que se formaran los chiquillos de esta juvenil Comisión, para plantar en la Plaza del Mercado, la mejor Falla Infantil de Játiva... Pero surgió la Falla Grande, nuestra Madre, y ya se sabe: El pez gordo se come al pequeño, y adiós a nuestros sueños, pues ya en la apuntada nuestro lápiz, solo pudo aguantar en nuestro bloc de socios, como a quién dice, cuatro gatos, para nuestra ayuda***»[3].

Aprofitem l'aparició de esta falla per descartar als cadafals plantats al Mercat, tant d'esta època anterior com la continuada, la constant aparició de crítica relativa al propi entorn, al barri, a la plaça i a tota l'activitat que es realitza. A ***Unas pinceladas al mercado (1960)*** s'uneixen les els títols ***Possible mercat al mateix puesto (1943), Coses de la plasa*** (1945), ***Coses del mercat*** (1968), ***Coses del mercat*** (1976), ***Problemes del mercat*** (1993) o ***La nova cara del mercat*** (1999).

Any	*Lema*	*Artista*	*Premi*
1934	Moda 1934	A. Menéndez i E. Sanchis	2n
1936	Ni en closes pot anar	J. Garcia Tortosa *Vèrnia*	-
1943	Possible mercat al mateix *puesto*	J. Castelló Morant	1r
1944	El *chardí* de la cultura	J. Castelló Morant	Accèssit
1945	Coses de la *plasa*	F. Climent Mata	Accèssit
1946	La *taronchà*	A. Grau Tomàs	1r
1948	La *gràsia* està en el peu	J. Camarasa Gosalbes	3r
1949	De cap a la *basura*	¿?	1r
1950	(sobre el preu de l'oli)	J. Camarasa Gosalbes	-
1951	*Lucha* lliure de l'arròs	¿?	2n
1952	¿?	¿?	2n
1954	Ratetes goloses	R. Morell Navarro	1r
1955	Quiniela fallera	R. Morell Navarro	2n
1956	La *chunta* del *biberon*	R. Morell Navarro	s/p
1957	Com està la vida!	¿?	1r
1960	*Unas pinceladas al Mercado*	R. Morell Navarro	2n

TAULA I. ***Primera època, discontinua, de la falla de la plaça del Mercat. Dades obtingudes de J. Sánchez (2014: 34).***

Època històrica (1967-2016)

Set anys després, el 1967, comença l'època actual de la falla del Mercat (TAULA II). La nova junta executiva confiarà, el seu primer any, amb un artista de València: Vicent Sancho Marqués. Resulta curiós este any ja que és el primer any que les falles de la ciutat contracten artistes de fora de Xàtiva, aspecte que no es produïa des de temps de la II República. I és 1967 on la meitat de les falles de Xàtiva confien els seus monuments a artistes de fora: Vicent Sancho (Mercat), Antoni Fontelles (Enriquez) i Àngel Azpeitia (Espanyoleto).

Vicent Sancho enceta una dècada de continus canvis d'artista, amb l'aparició de 7 autors distints. Ramon Morell signarà la falla de 1968, ***Coses del Mercat***, la qual va costar 80.000 pessetes i que segons el mateix autor, referint-se a la crítica, diu que «***se podria titular la de los embudos, por la estrechez de las calles que concurren a ella. Tiene nueve metros de altura***»[4].

La falla Coses del Mercat, va ser l'última falla plantada per Ramon Morell a la plaça del Mercat. AMX, FONS LÓPEZ SELLLÉS

Les falles de 1969 i 1970 van estar signades per l'artista de Sueca, Pasqual Carrasquer, qui en aquella època començava a despuntar a València a més de Gandia, Sueca, Alzira i Cullera. De fet, la falla de 1969, ***El trasplant***, és una similar a les plantades el mateix any a Pizarro – Ciril Amorós de València i plaça d'Espanya de Cullera (Castelló, 2014:211). Les falles següents estaran signades per artistes forans com J. González (1972), V. Sancho (1973), E. Viguer (1974) i J. Andrés (1975 i 1977). Només hi ha una incursió local, la del pintor Antoni Sáez el 1976.

D'esta època cal destacar que la tipologia de les falles ha anat canviant. Les bases de les escenes han anat reduint la seua alçària i el remat comença a tindre més protagonisme amb l'aparició d'un cos central que representa algun objecte comú en substitució del prisma rectangular. Damunt de l'objecte apareix ja una figura de dimensions ja considerables. Tot açò ocorre gràcies a l'aparició dels artistes forans que importen les tècniques utilitzades al cap-i-casal i que els artistes locals les assimilen.

Després d'una època un tant convulsa, la comissió del Mercat contracta el seu artista franquícia: Antoni Grau i Cros. Serà el que signe les falles dels millors anys de la falla de la plaça del Mercat, i que com podem observar a la GRÀFICA I, tindrà uns anys de creixement, altres d'èxit i uns darrers de decreixement.

La relació Grau—Mercat durarà 11 anys, i és que l'artista xativí sempre ha sigut un professional que ha demostrat constància i serietat als llocs on ha plantat com ara a la demarcació de República Argentina amb una relació de 12 anys (1967-1977) i un altre de 7 (1982-1988), o a l'Espanyoleto amb dues èpoques de 6 anys (1968-1973 i 1979-1984)[5]. Antoni Grau no només mantindrà una gran amistat amb el col·lectiu sinó també amb algunes de les persones de la comissió com ara Bernardo Sifre o els presidents d'aquella època: José Revert, José Castellano i Adelino Pardillos.

D'esta època d'esplendor de la falla del Mercat, en quant a cadafals fallers, cal fer menció a l'esforç econòmic que va suposar per a esta comissió. Mantindre un primer nivell durant un lustre no és tasca difícil si no és amb una bona injecció econòmica amés de la implicació de la mateixa comissió, la qual va ser la més nombrosa durant estos anys d'èxit.

Les falles d'Antoni Grau a la plaça del Mercat han estat caracteritzades per la seua monumentalitat, tant al volum dels distints cadafals com les completes bases exposades. Esta monumentalitat també es va veure afavorida per la menuda plaça existent en aquells anys i ajudada per les permanents parades

del mercat que antigament van existir. Cal destacar les falles ***La marxa del poble*** (1981), ***Refranyer valencià*** (1982), ***Nos toquen el violó*** (1983), ***Lluita per la vanitat*** (1984) i la guardonada amb el primer premi de totes les categories ***On mengen dos mengen quatre*** (1985), una falla que s'hi troba en la memòria de tots amb aquell enorme fruiter que sustentava la figures de Sanxo i el seu burret.

Nos toquen el violó *(1983, Antoni Grau). Va ser mereixedora del primer premi de la secció primera.* ***Arxiu Falla Mercat***

On mengen dos mengen quatre (1985, Antoni Grau). Va guanyar el primer premi de la secció especial. Arxiu Rafa Tortosa

Els temes tractats per Grau van ser d'aspecte local però sobretot els de caràcter valencià, aquells apareguts durant el temps de la transició com l'aprovació de l'estatut amb el tema del nom, la llengua i els símbols de la nostra terra —clar exemple és el ninot indultat l'any 1980, ***El Palleter***—, o els temes relatius al camp valencià amb els problemes dels llauradors amb les collites. Cal destacar l'aparició constant de personatges de la vida política espanyola.

Antoni Grau ha estat un artista complet, com ell diu «jo sempre m'ho he fet tot», i que sempre ha tingut com a recurs l'adquisició de reproduccions de cartó als principals artistes falleres de València per a muntar les seues falles —ha sigut un gran "cartoner"—, amb l'enginy de confeccionar grans cadafals fallers de composicions encertades i voluminoses.

El 1988, l'artista xativí plantarà per darrera vegada a la plaça del Mercat i donarà pas a dues falles signades per l'artista de Benimuslem Bernardo J Iñigo, qui intentarà mantindré el nivell de Grau, sobretot amb ***València marxa en pau*** (1989). Encetada l'època dels noranta, la comissió fallera entra en declivi i el nombre de fallers minva de forma continuada. El 1991 es contracta la falla a J. Boluda però és el 1992 quan la falla toca fons amb ***Passotisme*** que va estar signada per un inexpert Nino, qui no va estar capaç de plantar una falla amb uns mínims d'acabat.

Durant estos anys, l'alegria a la plaça del Mercat va vindre per part de les falles infantils plantades, arrodonint-ho amb el primer premi de la secció especial l'any 1991 amb una falla de Xavier Herrero.

L'única incursió de Xavier Herrero a l'historial de falles grans es produeix el 1993, any en què les falles de Xàtiva s'estableixen en seccions. Un any més tard es provarà sort amb Manuel

Fer l'indi (2000, Josep Benavent). L'artista carcaixentí va deixar bon sabor de boca. ***Arxiu Rafa Tortosa***

Vallín, qui plantarà ***Coses del poble***. Un altre xativí, Paco Roca, plantarà dues falles: ***El món de l'enxufe*** (1995) ***i Mites i herois a Xàtiva (1996),*** amb uns resultats bastants discrets d'acord amb la categoria del guardonat artista.

S'enceta un nou període de quatre anys (1997-2000) amb l'artista de Carcaixent, Josep Benavent, qui dos anys abans va fer una bona carta de presentació a les falles de Xàtiva amb cadafals plantats per a la comissió de Cid–Trinitat. El bon treball farà que signe per falles com ara el Mercat, J. R. Jiménez o Abú Masaifa. A pesar de no haver aconseguit cap primer premi de secció —va participar tant a secció primera, segona i tercera—, cal dir que les seues falles van estar ben executades i amb composicions encertades.

El 2001, es contracta un artista conegut a la plaça: B. J. Íñigo, qui signarà la falla durant tres anys. Les falles responen a composicions i crítiques de tall clàssic però que tindran bons resultats. De fet, l'únic primer premi aconseguit per l'artista de la Ribera a la capital de la Costera és el de l'any 2003 a la plaça del Mercat, amb el cadafal que duia per lema ***Xàtiva artesana***. Esta falla posarà fi a la relació d'este artista amb les falles de Xàtiva, amb la realització de 14 falles plantades, les quals el fan fer el tercer artista que més falles ha plantat per darrere dels Germans Navarro amb 17 falles i de J. R. Espuig amb 16 (Tortosa, 2012).

I és l'any 2004 quan Venancio Cimas planta per primera vegada a la plaça del Mercat i ho fa de la mà de Juanjo Armengol, duet que signarà les falles fins l'any 2011, amb l'excepció la falla de l'any 2008, la qual va estar obrada pel debutant Francis Chulià.

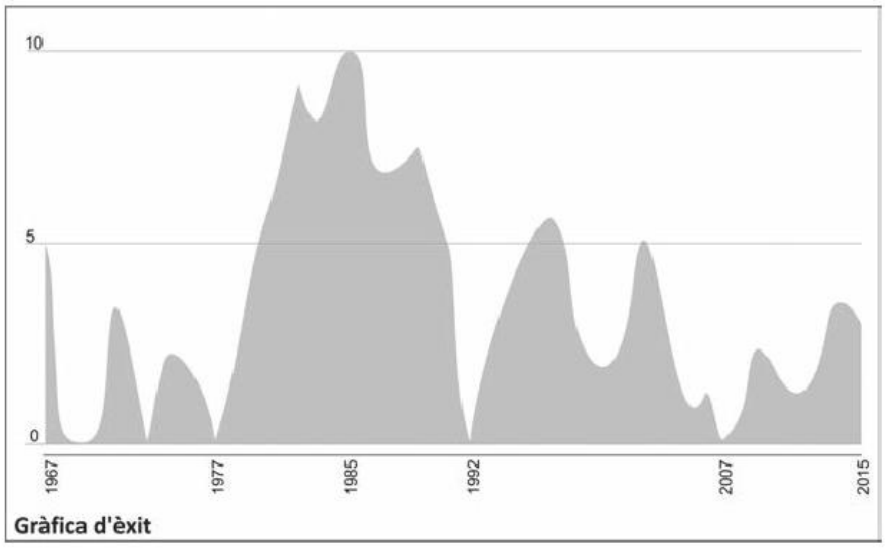
Les falles d'Armengol i Cimas han estat caracteritzades per ser unes falles de poc volum però amb gran resolució, l'aparició d'una encertada composició central i una bona pintura en general. Cal destacar, al vessant artístic, els cadafals ***Viatges de plaer*** (2004), que va aconseguir el primer premi de la secció tercera; ***La nit (2006); El que espera, desespera*** (2010) i H_2O (2011). També cal ressenyar ***Història de la poma*** (2012) per la seua crítica elaborada i enllaçada a pesar del poc pressupost establert, i és la primera que ja realitzarà Cimas en solitari. La de l'edició de l'any 2013 estarà signada per Ernest Cimas, però amb les directrius del seu germà.

La nit (2006, Armengol i CImas). Falla mereixedora del 2n premi de la secció 3a. ARXIU RAFA TORTOSA

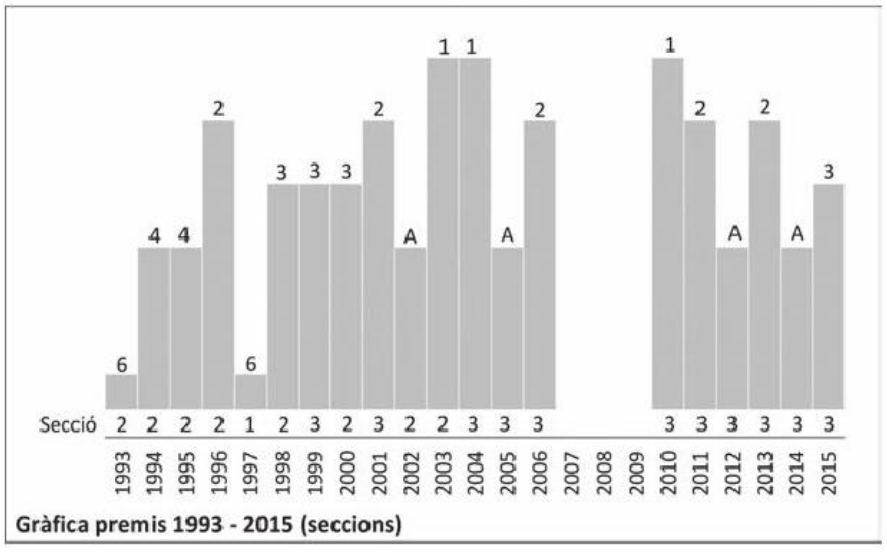
Per cloure este recorregut sobre les falles plantades a la plaça del Mercat, només ens cal comentar les gràfiques que l'acompanyen.

La GRÀFICA I, és la de l'èxit de la comissió a la competició de les falles al llarg de la seua història. Per elaborar-la, hem partit dels premis aconseguits i del nombre de falles plantades cada any a la ciutat. Els premis aconseguits, siga a una única competició o per seccions, li hem atorgat la posició aconseguida, ordenant els premis de les seccions, des de l'especial fins la tercera, tenint en compte el nombre de falles de cada secció. Una vegada obtinguda la posició, hem regularitzat tots els anys amb una escala de l'1 al 10, dividint la posició entre el nombre de falles plantades cada any i restant el màxim. D'esta manera aconseguirem donar-li un 10 d'èxit a les falles que aconseguiren el primer premi i un 0 a les que aconseguiren el darrer dels premis.

GRÀFICA I. ***Gràfica on podem apreciar la corba d'èxit de la falla del Mercat al llarg de la seua història.***

La gràfica d'èxit de les falles del Mercat està dividida en tres parts. una primera part on no s'aprecia cap constància amb els premis obtinguts, una segona època d'esplendor amb anys de creixement i decreixement i una última d'irregularitat provocada per l'època de les seccions, plena d'inestabilitat als premis aconseguits i l'alternança entre la secció segona i la tercera.

GRÀFICA II. ***Gràfica amb els premis obtinguts a l'època on s'estableixen les seccions per classificar les falles.***

Per aclarir una mica millor esta última època, amb el mode de classificació per seccions i valorar positivament la participació de les falles per seccions, hem realitzat la GRÀFICA II, on podem apreciar una irregularitat en quant als premis atorgats però valorant en tot cas que el percentatge d'èxit (1r, 2n i 3r) que és de més del 60%.

A tall de conclusió, hem de dir que els cadafals fallers plantats a la plaça del Mercat, majoritàriament, han comportat èxits, no només pels premis obtinguts sinó perquè han estat una forma de veure plantat, a la plaça, un monument on s'aprecia l'esforç de la gent d'una comissió, que per menuda que siga, s'enorgulleix de la seua tasca any rere any. Feliç Aniversari.

Any	*Lema*	*Artista*	*Premi*
1967	El més *tonto* en raó, és qui tocà... el violó	V. Sancho Marqués	3r
1968	Coses del mercat	R. Morell Navarro	5é
1969	El *trasplant*	P. Carrasquer	5é
1970	Els temps *cambien*	P. Carrasquer	5é
1971	Experiments	¿?	4t
1972	La font de l'esperança	J. González	1r 3a
1973	Cànter nou, aigua fresca	V. Sancho Marqués	3r 3a
1974	*Quijotades*	E. Viguer Romero	2n 3a
1975	Els *plasos*	J. Andrés	4t 3a
1976	Coses del mercat	A. Sáez Mancebo	3r 3a
1977	Tonteries i burrades	J. Andrés	4t 3a
1978	Per a "*sustos*" no guanyem prou	A. Grau Cros	2n 3a
1979	Ara si que...	A. Grau Cros	1r 3a
1980	Plagues	A. Grau Cros	3r 1a
1981	La marxa del poble	A. Grau Cros	3r 1a
1982	Refranyer valencià	A. Grau Cros	2n Esp
1983	Nos toquen el violó	A. Grau Cros	1r 1a
1984	Lluita per la vanitat	A. Grau Cros	2n Esp

Any	*Lema*	*Artista*	*Premi*
1985	On mengen dos mengen quatre	A. Grau Cros	1r Esp
1986	La *campanà*	A. Grau Cros	2n 1a
1987	*L'abarícia* del món	A. Grau Cros	2n 1a
1988	Contes i enyorances	A. Grau Cros	3r 1a
1989	València marxa en pau	B. J. Iñigo	2n 1a
1990	*Sommits* passats	B. J. Iñigo	3r 2a
1991	Èpoques	J. Boluda	3r 2a
1992	Passotisme	Nino	8é 3a
1993	Problemes del mercat	X. Herrero Martínez	6é 2a
1994	Coses del poble	Vallín	4t 2a
1995	El món de *l'enxufe*	P. Roca Chorques	4t 2a
1996	Mites i herois a Xàtiva	P. Roca Chorques	2n2a
1997	Obres públiques	J. Benavent Piera	6é 1a
1998	Xàtiva renaix?	J. Benavent Piera	3r 2a
1999	La nova cara del mercat	J. Benavent Piera	3r 3a
2000	Fer l'indi	J. Benavent Piera	3r 2a
2001	Els coloms i les colomes	B. J. Iñigo	2n 3a
2002	Màgia fosca	B. J. Iñigo	Acc 2a
2003	Xàtiva artesana	B. J. Iñigo	1r 2a
2004	Viatges de plaer	Armengol i Cimas	1r 3a
2005	Temps en valencià	Armengol i Cimas	Acc 3a
2006	La nit	Armengol i Cimas	2n 3a
2007	Enamorats de tot cor	Armengol i Cimas	18é
2008	Lux per a... tots!	F. Chulià	17é
2009	Sopa de lletres	Armengol i Cimas	14é
2010	El que espera, desespera	Armengol i Cimas	1r 3a
2011	H_2O	Armengol i Cimas	2n 3a
2012	Història de la poma	V. Cimas Ribera	Acc 3a
2013	La vida i l'aigua	E. Cimas Ribera	2n 3a
2014	El bé i el mal	V. Cimas Ribera	Acc 3a
2015	19 de març, sant Josep	V. Cimas Ribera	3r 3a

Taula II. Segona època, continua, de la falla de la plaça del Mercat. Dades obtingudes de J. Sánchez (2014: 34).

Bibliografia:

CASTELLÓ LLI, J. (2014): ***Pasqual Carrasquer: creador de falles***, Carena editors, L'Eliana.

PÉREZ GIMÉNEZ, J. I. (2009): «Un artista en progressiva recuperació. José Garcia Tortosa, Vernia», ***El Verí del Foc***, núm. 3, A. C. Falla J. Ramon Jiménez, Xàtiva, pp. 62-71.

QUILIS RODENAS, J. (2009): «José Camarasa artista faller dels anys quaranta». ***El verí del Foc***, núm. 3, AC Falla J. Ramon Jiménez, Xàtiva, pp. 72-86.

SÁNCHEZ I PÉREZ, J. (2006): ***Quadern de falles Xàtiva, 1865-2005***, Ed. Mateu Editors, 2006.

TORTOSA, R. – VINYES, V. (2008): «Ramon Morell Navarro, l'artista faller dels 50», ***El Verí del Foc, núm. 2***, AC Falla J. R. Jiménez, Xàtiva, p. 73-85.

TORTOSA I GARCIA, R. (2012): «De fora vindran... (Artistes forans a les falles de Xàtiva)», ***Falla Benlloch 2012***, AC Falla Benlloch – Alexandre VI, Xàtiva.

TORTOSA I GARCIA, R. (2014): «Les autonòmiques comissions falleres infantils de Xàtiva (1933-1966)», ***AC Falla el Mocador 2014,*** AC Falla el Mocador, Sagunt.

TORTOSA I GARCIA, R. (2015): «Artistes fallers. Recapitulació i nous esbrinaments (I). Fusters, tallistes, escultors i pintors. Els primers artistes fallers xativins (1865-1936)», ***El Verí del Foc, núm. 9***, AC Falla J. R. Jiménez, Xàtiva, pp. 20-47.

L'exercici faller 1966/67. El renaixement d'una comissió

Ximo Sánchez

1967. President i Fallera Major de la Falla del Mercat, José Tudela Espí i Conchín Revert Tudela.

Els anys seixanta eren un bon moment econòmic per al País. L'activitat urbana i industrial brollaven i, conseqüentment, també ho feien la comercial i social. Per tant, era la situació idònia per al ressorgir d'una comissió fallera i, en aquest cas, la de la Plaça del Mercat. A més a més, a banda dels ingressos econòmics que aconseguien les comissions falleres dels col·laboradors del barri que pagaven setmanalment o mensual una contribució, de les quotes dels fallers i de l'arreplegà del llibret, a l'exercici 1966/67 s'inicià la venda de *boletos*. Aquests es venien en els bars i et podia eixir premi des d'una pesseta fins a cinquanta, i s'havia de gastar en consumicions en el mateix bar. Aquests beneficis contribuïren immensamental finançamentde les comissions falleres. (Era com el rasca actual de *l'ONCE*). De cada mil pessetes de *boletos* que repartia la comissió, set-centes cinquanta eren per a premis i la resta de benefici per a la comissió. Però si aquesta situació era ideal des del punt de vista econòmic, era sinistra políticament, li mancaven dretsdemocràtics i, entre ells, el de llibertat d'expressió;per la qual cosa, l'explicació dels monuments fallers havia de passar pel sedàs dels censors polítics.

A nivell internacional es succeïen els esdeveniments, en un hospital de Houston(Texas) per primera vegada en el món es posa un cor artificial, es celebra el campionat mundial de futbol d'Anglaterra, en una entrevista al periòdic *Evening Standard*(Estats Units),John Lennon comenta: «*Ara som més populars queJesús*», es produïren les primeres manifestacions alsEstatsUnits contra la guerra en el Vietnam, les Nacions Unides declaren 1967any internacional del turisme, el «*Che*» Guevara moria assassinat a Bolívia i la Comunitat Europea instaura l'impost del'IVA.

A Espanya persistia la dictadura de Franco, sobre la localitat de Palomares (Almeria), col·lisionaren dos avions americans, un d'ells carregat amb bombes nuclearsd'hidrogen, de les quals caigueren a terra tres i una més a la mar;cap d'elles estava armada, però dues d'elles escamparen plutoni radioactiu amb la conseqüent contaminacióradioactiva de la zona, el tenista Manuel Santana guanyà el trofeu de Wimblendon, el Tribunal Suprem declarà il·legal el sindicat Comissions Obreres i es començaren a veure els primers biquinis a les platges. L'any 2015, cin-

1966. Vinyeta còmica del Ministre d'Informació i Turisme Manuel Fraga Iribarne i de l'ambaixador americà AngierBiddleDuke, banyant-se en la platja de Palomares per certificar que les aigües no estaven contaminades.

quanta anys després de l'accident de Palomares, España i Estats Units signaren una declaració d'intencions per negociar un acord per rehabilitar el seu entorn.

Pel que afecta a la ciutat de Xàtiva, s'aprova el Pla d'Ordenació Urbana per la Comissió Provincial d'Urbanisme, s'aproven obres de pavimentació al nucli antic i de la part nova de la ciutat, aquesta última, porta com a conseqüència l'enderrocament del mur de la glorieta José Espejo que donava al carrer República Argentina, es construeix l'Escola de Mestria Industrial, actualment Institut de La Costera, i la piscina olímpica municipal junt al Camp de la Murta i s'inicia l'expedient per declarar monument nacional el convent i l'església de Sant Domènech, desafortunadament enderrocat posteriorment.

I davant de tota aquesta quantitat d'esdeveniments, la crítica de les falles de Xàtiva d'aquell any va ser, com era comú en l'època, inofensiva. La falla del Mercat, que portava com a lema «*El més tonto, en raó, és qui toca... el violó*», de l'artista V. Sancho, la crítica del monument estava feta per Bernardo Sifre Masià i aludia al fem i als arbitres per la seua recollida. La falla de la Plaça d'Enríquez, de l'artista A. Fontelles i que portava com a lema «*Mostres setabenses*», tractava sobre els diners que remenen el futbol i els esports, del tancament del castell els dies festius (en aquells moments de propietat particular) i a la manca de places per pernoctar a la ciutat, la qual cosa no afavoria el turisme, al preu elevat dels solars i dels pisos, a la mala il·luminació i als clots als carrers i al retard del nou canal de televisió UHF, estava feta per Bertomeu Murillo. La comissió de República Argentina, que portava com a lema «*Festivals*» de l'artista A. Grau, també tractava el tema del castell i del museu, de les divises del turisme, del desengany de la selecció espanyola en el campionat del món de futbol d'Anglaterra, del poc atractiu dels barracons de la fira, de la propietat espanyola del penyal de Gibraltar i de l'augment dels preus i la baixada dels jornals. La falla Tetuan, dels artistes M. Blanco- E. Arnau i que portava com a lema «*Per culpa de la poma*», referenciava que en l'amor i en el matrimoni és la dona qui porta els pantalons, es reitera en la manca de places per a dormir en la ciutat els turistes, de la manca de neteja de la ciutat i criticava la moda del pèl llarg i grenyut. Les falles de l'Espanyoleto de l'artista A. Azpeitia que portava com a lema «*El peix gran es menja al menut*», i la de Sant Feliu de l'artista R. Morell, no feren llibre i, per tant, no es coneix la crítica.

Portada de la revista La Codorniz 1966.

No cal mencionar més coses per assabentar-se de la innocència de la crítica dels monuments fallers d'aquells anys.

La Junta Local Fallera estava presidida per D. José Climent Cuenca i la Fallera Major de Xàtiva va ser Concepción Torregrosa Guerrero. La presentació de la Fallera Major de Xàtiva i Cort d'Honor es féu al *Gran Teatro*l'1 de març de 1967, acte en el qualtambé van ser nomenades les falleres majors de les sis comissions d'aquell any.

1967. Nomenament Falleres Majors. Falleres Majors del Mercat i d'Argentina Conchín Revert i Margarita Tormo.

1967. Fallera Major Xàtiva

La cavalcada del ninot es realitzà el dia 13 de març, i en aquest acte es designaren els premis de cavalcada i del ninot pel jurat format per Francisco Bolinches, regidor de belles arts i escultor, Vicent Giner, pintor, i Rafael Pastor. L'entrega de premis es féu en la Música Nova, durant el vi d'honor que es feia en homenatge a la fallera major i cort d'honor, i a la que assistien totes les falleres majors, corts d'honor i els presidents de totes les comissions falleres. Aquesta vetlada va ser amenitzada pel conjunt musical local *Los Buhos*. El premi de la cavalcada del ninot va ser per a la comissió de l'Espanyoleto i el premi al ninot, per a la comissió de Sant Feliu. Els premis als monuments foren: primer premi, República Argentina; segon premi, Plaça de Tetuan-Sant Francesc; tercer premi, Plaça del Mercat; quart premi, Plaça d'Enríquez; cinquè premi, Plaça de l'Espanyoleto i sisè premi per a Sant Feliu. El preu de la falla del Mercat va ser de cinquanta-cinc mil pessetes.

1r Premi Argentina

2n Premi Tetuan

3r Premi Mercat

Es realitzà el primer trofeu de futbol faller, el qual va ser guanyat per la comissió de l'Espanyoleto. Cal assenyalar que en el apartat de falles infantils, no es plantà cap monument des de 1967 fins al 1972.

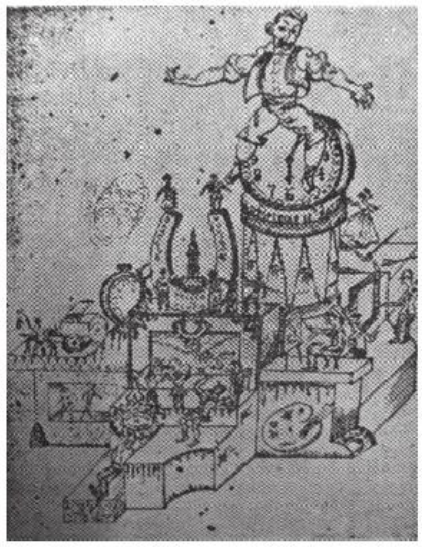
La comissió del Mercat majoritàriament estava conformada per comerciants i veïns del seu barri. Dels components de la darrer falla del Mercat de l'any 1960,

4t Premi Enríquez

5é Premi Espanyoleto

6é Premi Sant Feliu

Fallers Plaça del Mercat 1967: Pepe Revert (vocal), Vicent Romero (contador), Rafael Simó (vicesecretari), Salvador Sifre (secretari), José Pardo (tresorer), Francisco Mateu (vocal), Julio Antonio Bolinches (vicepresident), Joaquín Area (vocal) Vicent Martínez, Ramon Alandes (vocal), José Tudela (president), Maria del Carmen Garcia i el xiquet Paco Revert.

només tres dels seus vocals hi continuaren l'any 1967, José Tudela Espí, com a president; Salvador Sifre Pascual, com a secretari, i José Pardo Cuenca, com a tresorer. La fallera major va ser Conchín Revert Tudela i la seua cort d'honor estava conformada per Maria Pilar Borràs Huerta, Rosita Gutiérrez Rodenas, EncarnitaBoluda Ortiz, Juanita Rico Garcia, Maria del Carmen Garcia Navarro i Rafaela Gandia Vidal.

El banderí va ser brodat per Concha Tudela casada amb Pepe Revert.

Eren temps de tocadiscos i *guateque* en cases particulars. La música actuava de catalitzadora de la revolució cultural i del desig d'apertura que estava demanant la societat. Música que en eixos momentsera de qualitat excel·lent, podent-se escoltar cançonsde grups estrangers com el *Yesterday* o *Eleanor Rigby* de *The Beatles* o *Paint I, Black* o *Mother's Little Helper* de *The Rolling Stones*. En l'àmbit nacional, el *Black Is Black* de *Los Bravos*, *Un sorbito de champagne* de *Los Brincos* o *Ara que tinc vint anys* de Joan Manuel Serrat. També els valencians *Los Huracanes* cantant *En tinieblas* o a *Los Relámpagos* en *Nit de llampecs* i els paisans Bruno Lomas, que guanyava el Festival del Mediterrani amb la cançó *Como ayer*, i a Raimon que actuava i gravava un disc a l'Olympia de París.

A més a més, en una plaça porticada, amb dues fileres a la llarga de bancs de pedra i casetes per a la venda de productes alimentaris, davant de casa Justeta i enfront de l'antiga xurreria es podia escoltar la cançó *La telefonista* interpretada per *Suco y Los Escorpiones* que actuaven a la Plaça del Mercat els dies 17, 18 i 19 de març. La contractació de Suco es va aparaular la nit Sant Antoni Abat que actuaven en Canals per vint-i-set mil pessetes els tres dies de falles.
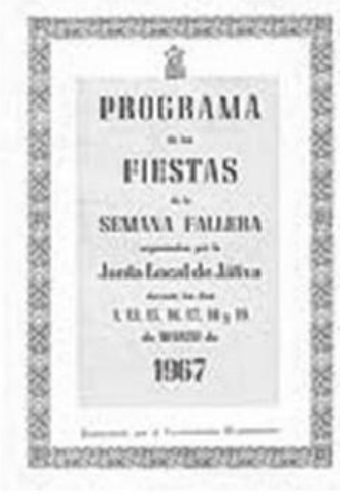

1967. Actuació de Suco y Los Escorpiones a la Plaça del Mercat

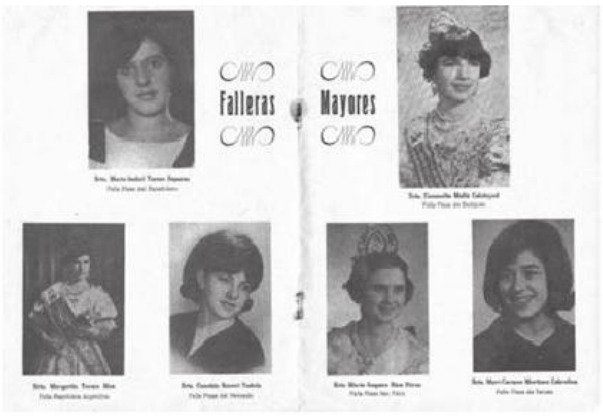
Disc de Suco y Los Escorpiones amb la cançó La telefonista.

La festa de les falles era més popular que actualment, les comissions falleres contractaven a grups musicals que actuaven al carrer i els ciutadans anaven de falla en falla divertint-se. Així, en Sant Feliu actuaren *Los Sonik's*; en l'Espanyoleto, *Los Pepes*; en Tetuan, l'*Orquesta Los Iberos* i *Los 3 de Castilla* i en Argentina, *Los Sostak's*. Eixe any, Argentina també montà actuacions al *Parador La Nit* amb Rudy Ventura y el conjunt local *Los Buhos*, prèvia adquisició de l'entrada.

La Junta Local fallera va editar el programa de la festa fallera d'eixe any, on portava la composició de la JLF, la data de l'exaltació de la fallera major i de la cort d'honor de Xàtiva i el nomenament de totes les falleres majors i corts d'honor de totes les comissions falleres de la ciutat amb el nom i fotografia d'aquestes falleres majors i els festejos a celebrar des de la cavalcada del ninot fins a la cremà.

1967. Programa de Fiestas de la JLF

1967. Full central del Programa de Fiestas de la JLF

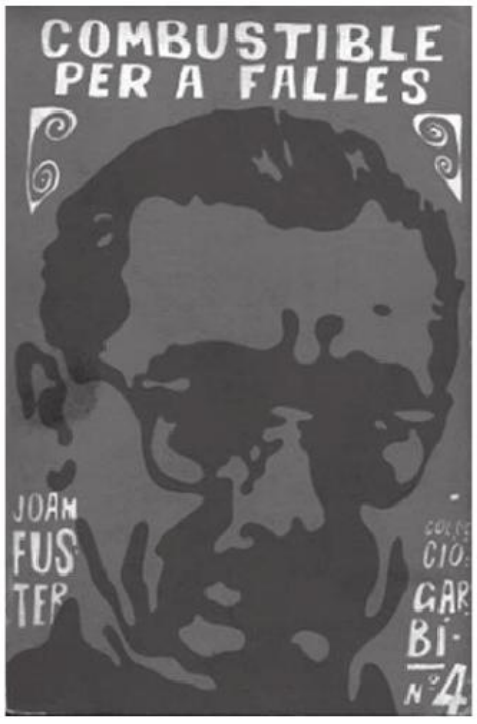
L'any 1967, de les sis comissions falleres que hi havien, només quatre publicaren llibre explicatiu: Plaça del Mercat, Plaça de Tetuan-Sant Francesc, Plaça d'Enríquez i República Argentina. Eren llibres de tipus protocol·lari, on allò fonamental era l'explicació de la falla, el programa de festejos, els components de la comissió i la fallera major i cort d'honor.

Llibrets explicatius Plaça del Mercat, Plaça de Tetuan-Sant Francesc, Plaça d'Enríquez y República Argentina.

La coberta del llibret de la Plaça del Mercat és obra de Francisco Climent Mata, i va ser la portada de la revista *Xàtiva Fallera*, editada pel Centre Valencianista de Xàtiva i impresa a la impremta Marbau l'any 1935.

Altres publicacions importants durant eixe exercici faller foren, *L'amant de tota la vida*, de Vicent Andrés Estelles l'any 1966 i *Combustible per a falles*, de Joan Fuster l'any següent.

Com a conseqüència dels beneficis de la venda dels *boletos*, la comissió del Mercat tenia un superàvit de cent vint-i-cinc mil pessetes, les quals es dedicaren a la contractació de *Suco y Los Escorpiones* i a guarnir la plaça del mercat. Es contractaren els mateixos arcs d'il·luminació que es posaven en la Fira l'empresa *Iluminaciones Játiva i* es posaren a les entrades dels carres que donaven al mercat i en el corredor central del mateix.

La Junta Local Fallera va voler concedir-li un premi a la comissió del Mercat per la decoració i la il·luminació de la plaça, però es va oposar el president d'una altra comissió que abans havia sigut faller de la Plaça del Mercat.

També va haver discrepàncies entre les comissions de la Plaça del Mercat i de la Plaça de Tetuan pel repartiment del barri. Va ser el primer any, on alguns fallers de les comissions de Tetuan i de la República Argentina s'abillaren amb l'elegant vestit negre panderola.

Eren temps on començava a entreveure's el canvi. Temps d'il·lusió! Altres temps! Ni millors ni pitjors, diferents.

Felicitar la comissió de la Plaça del Mercat en el cinquanta aniversari de plantar falles sense interrupció i estimular el seu president Rafa Taengua i a la seua junta a que continuen en aquests moments on l'economia i el nombre de fallers no estan en el millor moment.

Enhorabona!

Bibliografia

Quadern falles, 1865-2014. *Joaquim Sánchez Pérez.*
50 anys cobertes de falles. *Joaquim Sánchez Pérez.*
El Levante, de 7, 8, 19 i 21/03/1967.
Las Provincias, de 17/03/1967.

Donar les gràcies per la seua col·laboració a Salvador Sifre, Rafael Taengua, Rafa Tortosa, Pepe Barberà i Francesc J. Vila

Tota una vida

Xaranga "El Xapurrao"

La fallera del foc es disposa a encendre la traca que acabarà amb el monument que ha presidit la plaça del Mercat. Tots estem cansats, però, com cada any els músics no podem evitar acudir a veure el moment més intens de la festa junt a la nostra falla, la nostra família.

Arriba el moment de les flames, ens fan recordar els dies viscuts tan intensament, i que ara acaben. Ens contagiem veient les llàgrimes de les nostres falleres que culminen aquesta festa, i ens emociona.

Han sigut dies molt especials, on la família de la comissió de la falla del Mercat ens ha obert el seu cor, la seua casa com si fora nostra, i ens ha fet partícips de les seues vivències, del seu somni, tractant-nos com un membre més de la seua comissió.

És moment de recordar aquelles despertades, sempre tan ben protegits i respectats pels fallers, amb el seny transmès per els fallers a la resta de coeters, per tindre cura amb els músics. O fins i tot amb Mª Seo tocant el bombo o els plats per suplir alguna baixa.

La entrega de premis, on els fallers més menuts ens inciten a estar a l'última i fer-los ballar les cançons de moda, mentre part de la comissió està pegada a la radio amb il·lusió d'aconseguir un premi que reconega el seu esforç.

I les recorregudes per les falles, amb anècdotes de tot tipus, fallers que acaben dins d'un contenidor ple d'aigua perquè a la coreografia que acompanya a la peça tocava amagar-se. Però també accidentals, com aquella ocasió que, sense mala voluntat, alguna fallera..., o sempre la mateixa..., acaba amb alguna lesió, alguna dent per al record o el turmell enguixat, per intentar ballar fins la darrera cançó de l'acte.

Fins i tot la complicitat amb els fallers fa que els músics acabem vestits amb alguna peça de roba fallera, i els fallers tocants els instruments de percussió de la formació.

Però el moment més esperat per tots és el berenar que, durant la recorreguda, brindem els músics a tota la comissió: Berenem!! Berenem!! crida la gent sempre a meitat acte. El bombo, a mode de taula improvisada, comença a omplir-se de viandes, formatge i pa.

I és de grat per part de la xaranga veure com la comissió respecta eixe moment i es crea un instant d'esbarjo per a comentar com va l'acte i els estats físics en que ens trobem.

Pobre instrument de percussió, el bombo, embalsamat amb oli durant anys i anys, segur que no hi haurà un instrument tan ben hidratat com ell a tota Xàtiva, per no dir a la Costera.

Esmorzars, dinars i sopars als que sempre estem convidats, on els primers en tindre la taula parada i el plat a sobre, som els músics, quasi abans que els propis xiquets de la falla, són detalls que no podem deixar de comentar als cafenets i algun esmorzar que realitzem al llarg de l'any. Sempre acabem dient que estem com a casa.

Aquell sopar ja establert la nit del 18, que els músics es reunim per sopar i acudir al casal. Rebuts amb els braços oberts, comença la festa. Tota la nit, junts, fallers i músics, gaudint i rient com si s'acabara el mon, fins que arriba la matinada i la corresponent despertà.

O que s'ha de dir de la baixada de Sant Josep, on després d'haver esmorzat la monxavena, misteleta i cafè, de manera assilvestrada, s'ha arribat a realitzar l'acte amb un temps inestable acompanyats per una cuirassa de paraigües realitzada pels fallers més

Una vida plena de vivències que ens fan sentir un membre més d'aquesta família. I no només pel temps que hem passat junts, sinó per la qualitat humana de la comissió. Són amistats creades que perduraran en el temps, segur que sí.

majors, protegint al músic per a que la seua falla arribe al final de l'albereda amb música en directe i tindre un digne final d'acte. Aquella vegada, els músics vam sentir algo especial, fins i tot, ens arribàrem a emocionar. Gran gest per part de la comissió.

Any rere any, aquesta família de la falla del Mercat s'esforça per tornar a plantar. Tots sabem que no és una falla de centenars de membres, però és molt gran, gran de cor. La gent és meravellosa, entranyable, i ens fa sentir de manera especial. Som sabedors, que la falla destina la principal partida del seu pressupost a la música, per davant del propi monument, del menjar, beure o de la pólvora.

Agrair a Rafa, el president, la confiança, el seny, complicitat i la sinceritat. Com a aquella reunió el mateix dia de Sant Josep, on amb ulls plorosos ens deia que no podia garantir la continuïtat de la formació musical, donat que tenia grans dubtes de poder plantar monument l'any següent i mantenir la xaranga. Com no, nosaltres li vàrem fer costat, adaptant-nos per poder fer-ho sostenible.

Sí, tota una vida, la meitat, o més de la meitat de la vida de la falla, la xaranga hem estat al seu costat. Fins i tot hi ha músics que estan acompanyant a la falla des de l'any 1988 que, per unes o altres raons, acabàrem tocant a la comissió amb altres formacions.

Tots nosaltres som músics veterans i hem tocat a altres falles o actes festers, però sempre coincidim que no hi ha cap lloc que ens puga fer sentir com al Mercat. Un grup de persones, majors i menuts, que sempre ofereixen el millor de si mateix. Així és com s'aconsegueix una comissió que perdura en el temps. Per molts anys!!!

Gràcies per tot, no canvieu mai.
Moltes felicitats i molts anys per davant.

col·laboradors

La Falla Plaça Mercat vol agrair a les empreses que han col-laborat, i a totes les persones que han prestat els seus do-cuments, imatges i records per a l'elaboració d'aquest llibre.

ADAGIO
ACADÈMIA
MÚSICA
MODERNA

CURSO DE INICIACIÓN PARA NIÑOS
A PARTIR DE TRES AÑOS

Calle Tecla de Borja, 5B
(Junto rotonda APACHE)
46800 XÀTIVA
TELF. 666 440 996

GUITARRA ELÉCTRICA
GUITARRA ACÚSTICA
BAJO ELÉCTRICO
CANTO
BATERÍA
PIANO MODERNO Y CLÁSICO
VIOLÍN, etc...

ALAINAFFLELOU
OPTICO

Alain Afflelou Xativa
Avda Jaime I,34
Xativa
Telf: 96 228 09 08
valencia.xativa.jaume@afflelou.es

PESCADERÍA
Aparisi
Solo productos de calidad
Telf. 962 242 477
C/. San Vicente, 9 • L'ALCÚDIA DE CRESPINS

Fuegos Artificiales

ARCO IRIS

Real de Montroy (Valencia) S.L.

Delegación en Canals:

Vicente Argent Climent

Tel. 962 24 37 39

BAR CATÓLIC

NUEVA GERENCIA!

- TERCIO + TAPA (DE MARTES A VIERNES)
  18:00 - 22:00

DISFRUTA DE NUESTRA NUEVA TERRAZA CHILLOUT

- TODOS LOS VIERNES: TAPAS 1,20€
  BOCADILLOS 1€
- 5 QUINTOS + PLATO DE: BRAVAS 6€
  PUNTILLA 6€

PLAZA ABAD Nº 17
XÀTIVA (VALENCIA)
680 912 773
660 723 599

Baldrés mercería

Baldrés Mercería
vol felicitar a
"La falla del Mercat"
per complir:

50 anys
Enhorabona!!

Les nostres tradicions
perduren.

Baldrés Mercería
Especializados en Complementos de Fallera
C/Les Botigues , 10 Xàtiva (Valencia)
Telf.: 962274440
/MerceriaBaldresXativa

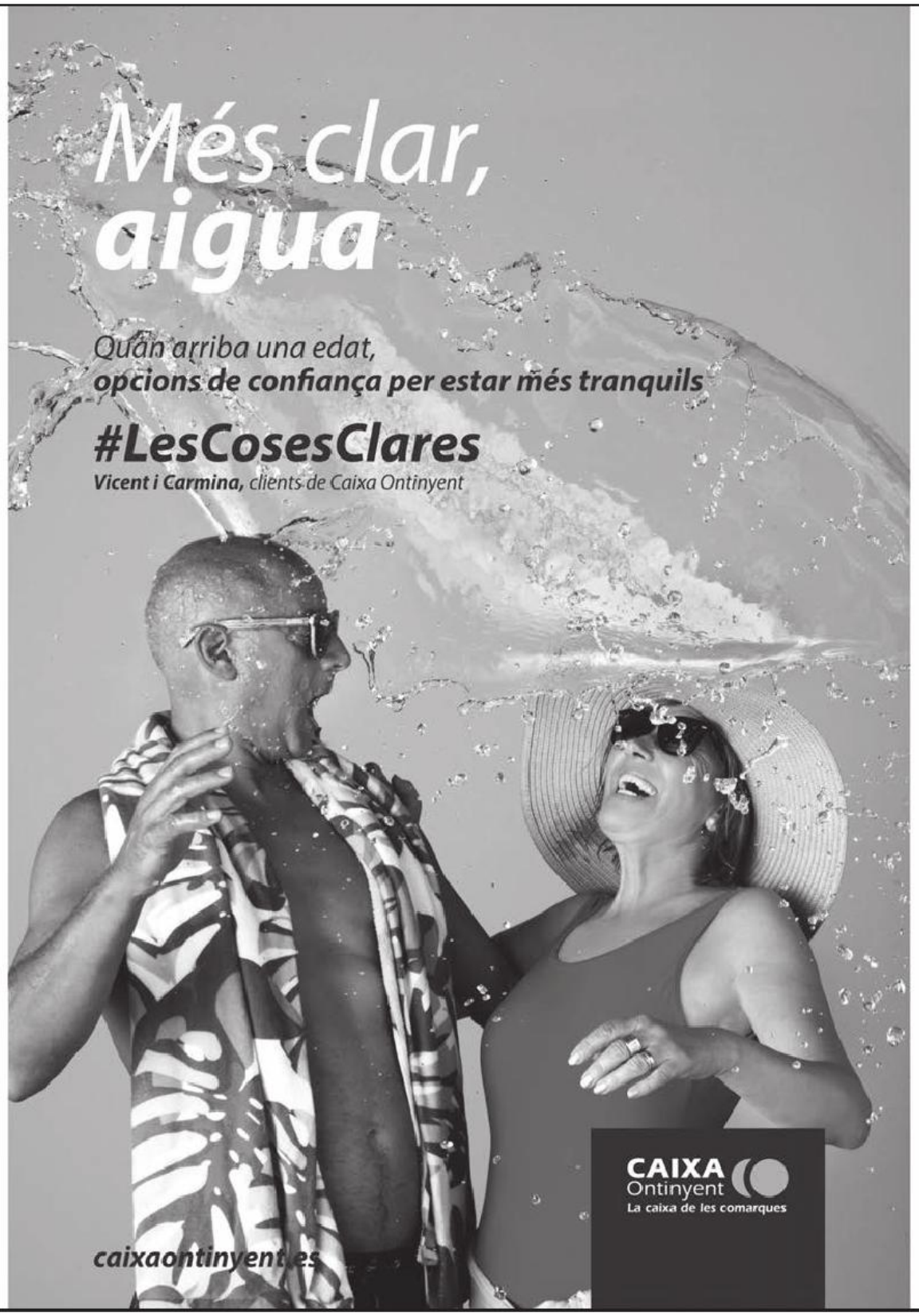
BALDRESCONB

el Carmen
Restaurante-Cafetería

Avda. de la Murta, 3 - Xàtiva
contacto y reservas:
96 227 75 80 - 654 560 397

bar
BRASILIA
restaurant / picadeta / entrepans

Reserves. 96 224 08 88

Més clar,
aigua
Quan arriba una edat,
opcions de confiança per estar més tranquils
#LesCosesClares
Vicent i Carmina, clients de Caixa Ontinyent
CAIXA
Ontinyent
La caixa de les comarques
caixaontinyent.es

CAFÉ
LA FONTANA
MERCAT, 35
XÀTIVA VALÈNCIA

PLAÇA DEL MERCAT, 35 XÀTIVA
Abierto de martes a viernes todo el día
Sábados y domingos a partir de las 16 h.

CapGirat café teatro | café concierto

gin club, afterwork,
cervecería, sportbar,
música en directo,
indie, rock, pop
cultura contracultural.

corretgeria 5
zona mercat

CARBONICA
SETABENSE

Distribuidor oficial

Estrella Damm · Freixenet CAVA · Coca-Cola

Ctra. De Simat, s/n.
Tel. 96 227 41 37
Fax. 96 227 39 03
admon@carbonicasetabense.com
46800 Xàtiva (Valencia)

GARCIA
desde 1920
CARNISSERS

ESPECIALITZATS EN CARNS,
EMBOTITS I PERNILS CASOLANS.

David García Esteve

PLAÇA DEL MERCAT, 26. 46800 XÀTIVA (VALÈNCIA).
SERVEI A DOMICILI
☎ 96 227 48 73

COPISTERÍA
Cesar

*Copias color, b/n, planos
*Poster color
*Plastificaciones gran formato
*Encuadernaciones
*Impresión textil
*Escaneado gran formato
*Impresión y escaneado de planos al instante

*REVELADO FOTOS AL INSTANTE: 10 X 15 - 13 X 18 - 15 X 20 - 20 X 25 - 20 X 30

C/ Moncada, 30 bajo - 46800 XÀTIVA (Valencia)
Tel./Fax **96 228 71 64**
e-mail: **copisteriacesar@gmail.com**

Carra's&Co
FOOD & DRINK

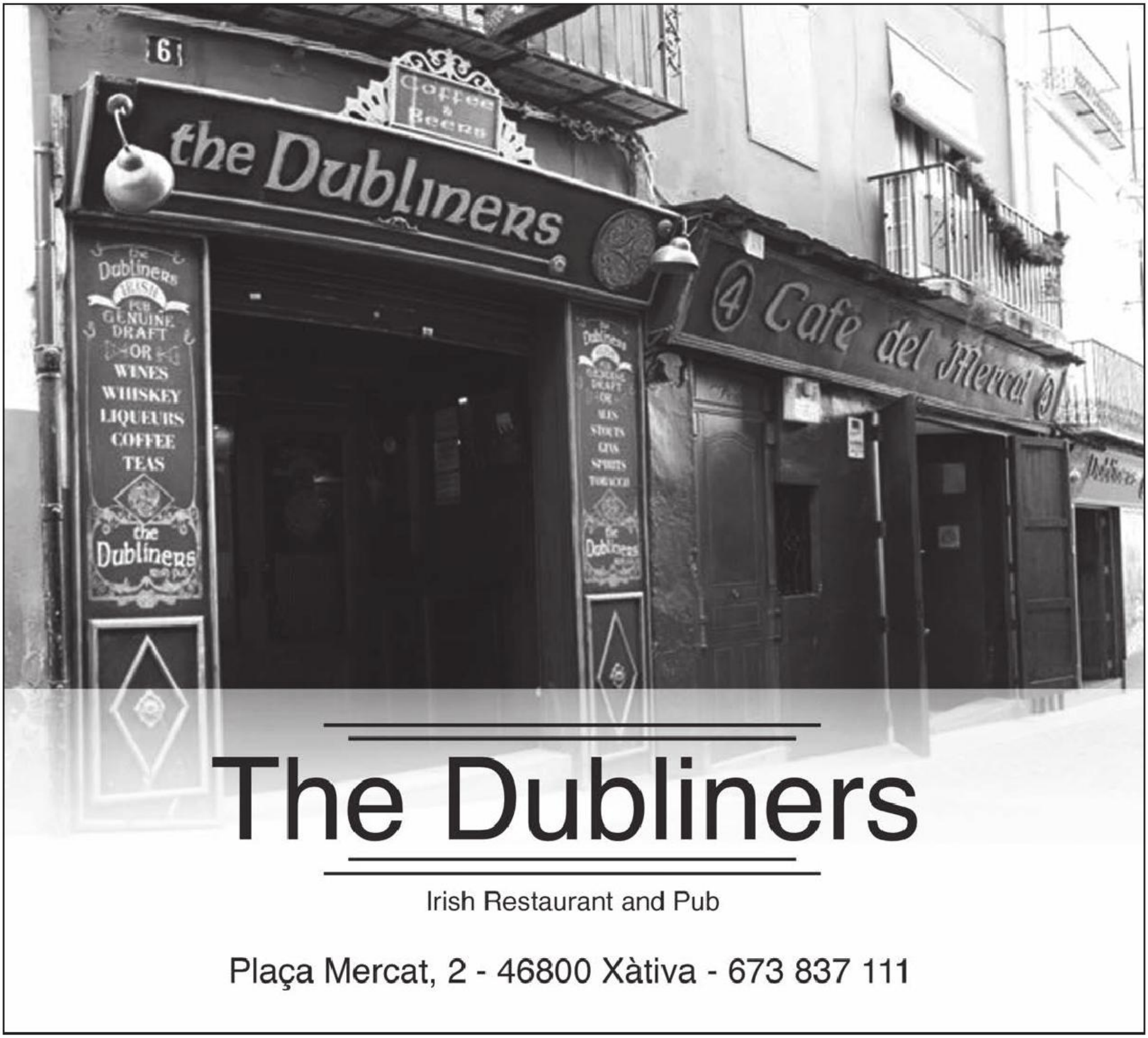
També per emportar

Tel. 605 58 44 12

C/Botigues nº2
(Plaza Mercat)
Xàtiva

Creaciones Rafael
ROPA - HOGAR
C/. Botigues, 18 • Tel. 96 227 42 72 • 46800 XÀTIVA (Valencia)

61
Coffee & Beers
the Dubliners
Cafe del Mercat
the Dubliners
FOR GENUINE DRAFT
OR
WINES
WHISKEY
LIQUEURS
COFFEE
TEAS
the Dubliners
the Dubliners
The Dubliners
Irish Restaurant and Pub
Plaça Mercat, 2 - 46800 Xàtiva - 673 837 111

Cucó
HOME

La Casa de la Vajilla
Fundada en 1903

C/ Botigues, 19 - Teléf. 96 227 48 24
46800 XÀTIVA

LA DIOSA FORTUNA

www.LADIOSAFORTUNA.com

Loterias La Diosa Fortuna
Pasaje del Leon, 4 -
46800 Xativa (Valencia)
Tel. 96 227 35 97

Pinturas Fenollet
Droguería La Purísima

DROGUERÍA Y PERFUMERÍA

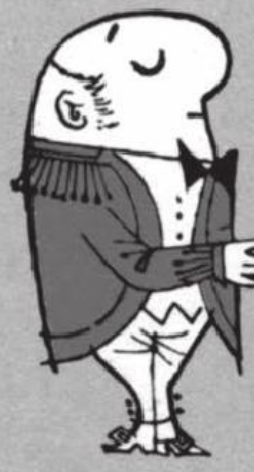
Alquiler de compresores de gotelé.
Alquiler de máquina abrillantadora.

- Pinturas para piscinas al agua y al disolvente.
- Plásticos, temples, revestimientos.
- Pinturas para terrazas y tenis, esmaltes
- Productos para el mantenimiento de su piscina
- Análisis de agua gratuito

Plaza del Mercado, 6
Tel. 96 228 36 34
XÀTIVA

C/.Cervantes, 1
Tel. 96 222 80 67
LLOC NOU

EL MINIBAR

a little big bar

Café, cocktails y carta de Gin tonics

Botigues, 8. Xàtiva (València). 605 126 115

JOSÉ RAMÓN LLORENS BELDA

el tiradoret

Plaça del Mercat, 10
Tel. 96 227 63 54
46800 XÀTIVA

C/Alcántara de Júcar, 10
(Enfront d'estació de Metro)
Tel. 96 244 3883
46260 ALBERIC

DROGUERIA-PINTURAS
EL BARCO
Desde 1925

Pintura por ordenador
Para decoración e industria
Moquetas - Todo en manualidades
Alquiler compresor
Alquiler màquina cristalizar
Productos piscina

TEL. 96 227 11 13
FAX 96 227 70 88
C/ La Reina, 31
46800 - XÀTIVA (VAL.)
e-mail: info@drogueriaelbarco.com
www.drogueriaelbarco.com

ESTUDIO
FEDERICO
FOTO & VIDEO

c/ montcada, 20
Xàtiva Valencia

www.estudiofederico.es
T. 962 276 643
info@estudiofederico.es

FanRock

Plaça del Mercat nº 15

GARPEFRET

HOSTELERÍA - CLIMATIZACIÓN

Prestando Servicio

Tel. 96 225 40 95
www.garpefret.com

Xàtiva (Valencia)
info@garpefret.com

iBP
REFORMAS

ESCAYOLAS
DESMONTABLES
PLADUR
INSONORIZACIÓN
TECHOS METÁLICOS
ENLUCIDOS DE YESO
PINTURA

Ismael Borredá Perales
móvil: 653 972 308
ismael-escayolas@hotmail.com

Avda. La Costera nº 8
46813 Torre Cerdá (Valencia)
Tel.: 96 224 56 20
Fax: 96 224 56 20

www.pizzeriailpadrino.com

Il Padrino Due

pizzeria
trattoria

C/Moncada 15

Tel. 96 227 68 23

Jardí Estéfani
FLORISTES

Composicions florals
Naturals i Artificials
Servei a domicili

C/. Pi, 4 ▪ 46800 XÀTIVA (Valencia) ▪ Tel. 96 228 72 63
jardiestef.v@interflora.es ▪ www.interflora.es

JOSÉ PASTOR DÍEZ

SERVICIO TÉCNICO OFICIAL DE GAMA BLANCA Y P.A.E.

REPARACIÓN DE
ELECTRODOMÉSTICOS

LAVADORAS
SECADORAS
LAVAVAJILLAS
COMBIS
FRIGORÍFICOS
CAMPANAS EXTRACTORAS

C/Abú Masaifa, 6 - XÀTIVA - Tel. 96 227 47 94
Móvil 670 68 68 68 · sat-xativa@josepastor.es

Candy taurus Benavent
iberna Corberó svan
Otsein HOOVER Pando www.pando.es Brandt
Thermex ROMMER ORPAN
cata NODOR Apelson
FRECAN Foster Bautek

Carnisseria - Xarcuteria

Josué i Mari

C/ Almas, 7 Telf. 96 227 41 16
C/ Peixcateria, 1 Telf. 96 227 76 14

MAKE UP

Neus Tormo Richart

- CARACTERIZACIÓN DE AUDIOVISUALES
- CINE Y PUBLICIDAD
- MAQUILLAJE DE NOVIA Y SOCIAL
- CURSOS DE AUTOMAQUILLAJE

Facebook - Make Up Neus Tormo

Tel. 678 575 209

Mercedes Montagud

Indumentària valenciana del SEGLE XVIII

Sant Francesc, 21 - Tel. 96 228 11 79 - 46800 Xàtiva

RAYMOND WEIL
GENEVE

JOYERIAS
Pérez Micó
Juan Martínez Pérez

C/. Trobat, 18 - Tel. 962 27 47 32 • Porta Sant Francesc, 9 - Tel. 962 27 40 90
46800 Xàtiva

ÓPTICA
MESEGUER

MIRA POR TUS OJOS

Síguenos en:

C/. Comte d'Urgell, 5 • Tlf. 962 276 017 • 46800 • XÀTIVA(Valencia)
info@opticameseguer.com • www.opticameseguer.com

MORMAT
SUMINISTROS INDUSTRIALES

Salvador Matoses López

Av. Corts Valencianes, 113
Apdo. Correos núm. 36
46650 **CANALS** (Valencia)

Tel. 96 224 04 67
Fax 96 224 63 21

suministrosmormat@ono.com

Pollos Asados

BORDERA

COMIDAS CASERAS
PARA LLEVAR

Camí dos Molins, 13 Tel: 96 227 74 90

C/. Botigues, 3
Xàtiva

Reservas:
667 914 712

Public
LOUNGE - BAR
MERCAT

Tapeos
Cenas
Copas

RAFAEL ESPARZA

zapatería · complementos

Rep. Argentina, 3 bajo dcha
rafaelesparzasantandreu@gmail.com
Móvil 687 44 76 40
46800 XÀTIVA (Valencia)

r/u/n // r/u/n café

C/. Alameda Jaume I, 14 baix · 46800 Xàtiva · 96 227 46 45

SETiMPRES
manipulados e
impresión del papel

JOSÉ TORTOSA

Polígono de la Vila, C/ La Canal, nave 1
46819 NOVETLÉ (Valencia)

Tel. 696374216
setimpres@setimpres.com

Setabis Sport

Vos desitja

Bones Falles 2016

Tel. 96 228 81 81 - 96 227 23 20

supermarket europa

C/ Botigues, 20

Abierto 365 días

de 9:00 a 14:00
de 17:00 a 21:00 h

- *alimentación*
- *droguería*
- *bebida*
- *snacks*
- *verdura*
- *pastas*
- *lácteos*
- *conservas*
- *vinos*
- *congelado*
- *charcutería*

Y productos de Bulgaria y Rumania

Forn
Sant Pere

Especialitat en pa de llenya, mones i
cassoles d'Arròs al Forn

Nina: **637 011 595**
Forn: **96 227 75 59**

Plaça Sant Pere, 5
XÀTIVA 46800 **(València)**

¡Help! Piojitos®
Centro de Tratamiento de la Pediculosis

ABIERTO DESDE EL 9 DE NOVIEMBRE

EN UNA UNICA SESIÓN

Compuesta por tres fases, extraemos con exito y de manera 100% natural, ecológica e inocua Piojos y Liendres.

Centro XÀTIVA
Avda. País Valencià Nº 3 (Local)
(46800) Xàtiva, Valencia.
FIJO 962 20 41 61
MOVIL 620 88 86 55

1 Iniciamos la sesión
Con una revisión meticulosa y evaluamos el grado de infestación.

2 Mediante un equipo
Profesional de aspirado, eliminamos casi en su totalidad los parásitos.

3 Finalizamos el tratamiento
Ayudandonos de Lentes de aumento y nuestras Lendreras Profesionales.

xativa@helppiojitos.com
www.helppiojitos.com

Pol. Ind. "La Punta" s/n
46691 Vallada (Valencia) Spain
Tel: 96 229 60 00 – 96 229 60 01
Fax: 96 225 77 83

vallatex, s.l.

Visite nuestra web:

www.llobell.es

- Sillas de paseo desde 60€
- Cunas desde 44€
- Cochecitos de 2 y 3 piezas
- Sillas de auto desde 45€
- Bañeras desde 9,95€
- Sillas gemelares desde 169€
- Andadores desde 35€
- Tronas desde 49€

Visite nuestra web para ver todos nuestros productos

El Baul dels Menuts

C/ San Vicente 10. L'Alcudia de Crespins (Valencia)
Tlf: 962244992

10% de descuento en todas sus compras

TALLERS I GRUES
CLIMENT

SERVEI GRUA 24h.

Jorge 607 854 040

Juanjo 607 854 043

CENTRAL:

Avgda. Ramón Bataller,20 46816 Rotglà i Corberà (València) **96 225 40 41**

BASE I TALLER LLOSA DE RANES:

Pol. Ind. El Salt. C/Garví, 3 Fax: **96 292 42 75** Tel.: **96 292 41 96**

gruascliment@hotmail.com

ENCIMERAS DE COCINA, ESCALERAS, LÁPIDAS

TORBEL

MARMOLES
GRANITOS

SILESTONE
COMPAC

SOBRINOS DE JOSÉ REAL

Fábrica - **Telf. 625 580 060**
Pol Industrial la Vila, vial 3 s/n
NOVETLE (Valencia)

Tienda - **Telf. 653 67 55 29**
C/Botigues nº 5
XÀTIVA (Valencia)

cerdà
carretera nacional
15
contactes_
659909373
630323918

casaruralarnadi_cerdà@hotmail.com_____
casaruralarnadi.com

casa rural
l'arnadí

LLUNAEVENTS

Ronda La Vila, 10
tels. 678 218 238 - 678 218 310
46800 Xàtiva (Valencia) - llunaeventsxativa@gmail.com

el poblet
de Xàtiva

CAFÉ·SNACK IDEAL
desde 1997

Passatge del Lleó s/n - 46800 Xàtiva (València)
Tel. 96 228 34 90 · www.elpoblet.net

RECREATIVOS
SÆTABIS

Académico Maravall, 9 y 11 • 46800 Xàtiva
Teléfono: 96 227 52 03 • Fax: 96 227 52 05
www.recreativossaetabis.com

Kubaba
PEQUEÑA **TABERNA** CON ALMA

C/ Botigues 4 · 46800 Xàtiva (Valencia)
tabernakubaba@gmail.com
Facebook: Taberna Kubaba
Reservas al teléfono 625 909 743

“UN COL·LABORADOR”

